

DE

DELAVSKA ENOTNOST

9. OKTOBRA 1971 — ŠT. 40 — L. XXVIII

pravi naslov za denarne zadeve
Ljubljanska banka

REGIONALNA POSVETOVANJA
SINDIKALNIH DELAVCEV:

Stanovanjska problematika v ospredje!

Reševanje stanovanjske stiske mora biti ena najvažnejših skrbi vseh sindikalnih organizacij ● Kadrovske politike moramo podružbiti in jo obravnavati s stališča, da so vsi Slovenci kadri

Minulo sredo in četrtek so v organizaciji RS ZSS bila štiri regionalna posvetovanja predsednikov in tajnikov občinskih in medobčinskih svetov Zveze sindikatov — vsa z enakim dnevnim redom: razpravo o predlogih za ureditev stanovanjske politike in stanovanjskega gospodarstva v Sloveniji ter razpravo o predlogu skupščinske resolucije o kadrovski politiki v naši republici. V sredo sta bila taka posvetovanja v Ljubljani in Celju; prvega je vodil predsednik RS ZSS Tone KROPUŠEK, drugega pa tajnik RS ZSS Jože MAROLT. Naslednji dan so sindikalni delavci razpravljali o istih vprašanih v Mariboru in v Postojni, ta posvetovanja pa sta vodila podpredsednika RS ZSS Jože GLOBAČNIK in Ivo TAVČAR.

O stanovanjski problematiki in o kadrovski politiki je večina

občinskih sindikalnih vodstev v zadnjem času organizirala široke razprave, v katere so pritegnili tudi druge občinske dejavnike. Tako so v občinah že zavzeli različna stališča, tako glede obeh novih zakonov, ki jih pripravljamo za področje stanovanjske problematike, o programiranju in financiranju stanovanjske graditve in o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, kakor tudi glede skupščinske resolucije o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva, ki bo začrtala dolgoročno politiko na tem področju. Omenjena posvetovanja so bila torej priložnost za nekakšen pregled, kaj sindikalni delavci menijo o razreševanju stanovanjske stiske, to pa bo vsekakor dober napotek vodstvu slovenskih sindikatov, ko bo zavzemalo „uradno“ stališče

(Nadaljevanje na 2. strani)

VAM NUDI
KVALITETNA
OKNA
BALKONSKA
VRATA
IN ROLETE

Hotel Radin, prvi in edini A na Štajerskem, nova velika pridobitev Radencev. Več o lepem Radinu in dejavnosti podjetja Radenska na 8. strani DE. (Foto: A. Ulaga)

III. KONGRES SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE

Za usklajeno rast in enakopravnost

Kongres sindikata delavcev družbenih dejavnosti, ki je bil minuli torek v Ljubljani, je opozoril na bistvene probleme, ki so danes še prisotni v teh dejavnostih. Predvsem so delegati tako v razpravi kot v sprejetih sklepih kongresa poudarili, da je treba družbenim dejavnostim zagotoviti usklajeno rast ter dolgoročno materialno in pravno stabilnost.

Kongresu so poleg 279 delegatov iz sindikalnih organizacij delavcev družbenih dejavnosti Slovenije prisostvovali številni gostje, med njimi: Tone Kropušek, predsednik RS ZSS, podpredsednika RS ZSS Jože Globačnik in Ivo Tavčar, tajnik RS ZSS Jože Marolt in vsi predsedniki republiških odborov sindikatov gospodarskih dejavnosti. Kongresa so se udeležili tudi predsednica CO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije Ljubica Dukić, sekretarja Milica Bošković in Jože Tavčar ter predstavniki republik in avtonomnih pokrajin.

V imenu Slovencev iz Trsta je kongres pozdravil tajnik tam-

kajšnjih slovenskih šol dr. Franc Škerlj.

Kongres je sprejel statut, s katerim se je sindikat delavcev družbenih dejavnosti Slovenije konstituiral v samostojno družbenopolitično organizacijo.

Sklepi kongresa, sprejeti na osnovi tehtnih razprav tako v predkongresni aktivnosti kot na samem kongresu, zadevajo konkretne akcije na področju vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstvenega, otro-

škega in socialnega varstva, socialnega zavarovanja, zavarovalstva, bank, uprave in pravosodja. Ti sklepi so tudi konkretno napotilo za delo novega sindikalnega vodstva, ki ga je izvolil kongres, in za dejavnost prav vseh sindikalnih organizacij in članov tega sindikata.

Odločno se sindikat delavcev družbenih dejavnosti zavzema za tako enotno samoupravljanje v delovnih skupnostih, ki bo omogočilo čim bolj neposredno sodelovanje v

odločanju vsem članom delovne skupnosti. Organi samoupravljanja morajo zagotoviti popolno javnost svojega delovanja, sprotno informiranje vseh članov delovne skupnosti in tak način dela, da bodo pred odločanjem o vseh bistvenih vprašanih dobili stališča članov delovne skupnosti in osnovne sindikalne organizacije.

V svojih sklepih se je kongres zavzel tudi za tak sistem kadrovanja na vodilna delovna mesta, ki bo zagotovil, da na tako delovno mesto ne bo prišel nihče, ki za vodstveno delo ni bil prej usposobljen in na

(Nadaljevanje na 4. strani)

Mercator 461
PRODAJALN

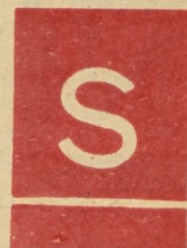

HIGIENSKA PAPIRNA KONFEKCIJA
Paloma
Sladkogorska
SLADKI VRH

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1

Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVÓ MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE IN LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

NA LINIJI
323-554

MARIBOR

Zadnje dni septembra je imel sindikat delavcev storitvenih dejavnosti Maribor konferenco, ki je bila posvečena predvsem pripravi za prvi kongres sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, volitvam delegatov za ta kongres in kandidatov za republiški odbor ter opredeljevanju nadaljnjih nalog tega sindikata. Konferenca se je razen predstavnikov OSS Maribor in predstavnikov nekaterih odborov drugih dejavnosti udeležila tudi tajnica RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Mira Frolov, ki je prisotnim obrazložila, kako poteka samoupravno sporazumevanje v storitvenih dejavnostih.

T. C.

MURSKA SOBOTA

Na volilni konferenci medobčinskega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti za Pomurje, na kateri so volili delegate za kongres in kandidate za člane RO, so se delegati osnovnih organizacij sindikata pogovorili tudi o ureničenju delovnega programa, ki so ga sprejeli na zadnjem občnem zboru medobčinskega odbora tega sindikata. V razpravi so se dlje pomudili tudi pri nalogah sindikatov ob sprejemanju samoupravnih sporazumov. Zavzeli so se za večjo aktivnost sindikatov v delovnih organizacijah zlasti sedaj, ko bodo svoje samoupravne akte usklajevali z določili samoupravnih sporazumov. Poudarili so, da bo treba odločno braniti načela delitve po delu in doseženem uspehu, da ne bo več prihajalo do tega, da bi si posamezniki prilaščali na škodo drugih pravico do višjih osebnih dohodkov.

A. H.

VELENJE

Prihodni teden bo v Velenju seja plenuma občinskega sindikalnega sveta. Na seji bodo spregovorili o gospodarjenju v delovnih organizacijah v Saleški dolini v tem letu ter o problemih, ki jih povzročata nelikvidnost gospodarstva tega območja. Govora pa bo tudi o samoupravnem sporazumevanju o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov.

(vs)

DRAVOGRAD

Občinski sindikalni svet v Dravogradu se bo lotil izdelave posebne analize o tem, kako občani, ki so zaposleni v delovnih organizacijah v drugih občinah, sodelujejo pri razreševanju problemov družbenega standarda in kako pri tem delovne organizacije pomagajo svojim delavcem. Po nepopolnih podatkih se vozi iz Dravograda na delo v druge občine več kot 700 delavcev, vendar v tej koroški občini ugotavljajo, da niti delovne organizacije niti delavci ne sodelujejo dovolj pri razreševanju problemov na področju družbenega standarda.

(ek)

STIKI S TUJINO

MARIBOR

Tovarno avtomobilov in motorjev Maribor je ob koncu minulega meseca obiskala tričlanska sindikalna delegacija avtomobilskega zavoda ZIL iz Moskve. V delegaciji sta bila namestnik direktorja tega zavoda Aleksander Bužinski in podpredsednik sindikata Nikolaj Kutikin. Sovjetski gostje so si ogledali podjetje, se zanimali za proizvodni proces ter se pogovarjali s sindikalnimi delavci tovarne avtomobilov. Sprejel jih je tudi predsednik mariborskega občinskega sindikalnega sveta Slavko Ožbolt.

D. P.

grosist gorica

TRGOVSKO PODJETJE — ŠEMPETER PRI GORICI

POTROŠNIKOM PRIPOROČAMO UGODEN NAKUP V

TRGOVSKI HIŠI

MARKETIH

SAMOPOSTREŽBAH

POSLOVALNICAH

Za nabavo večjih količin blaga so na razpolago centralna skladišča prehrane, železnine in tekstil-galanterije, sadje zelenjave ter usluge v zunanji trgovini.

Priporoča se kolektiv GROSIST GORICA!

POSTOJNA

TOKRAT USPEŠNO

Občinskemu sindikalnemu svetu in medobčinskemu odboru sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Postojna je končno le uspelo ustanoviti sindikalno organizacijo delavcev, ki so zaposleni pri zasebnikih. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo kakih 40 delavcev in učencev, ki so zaposleni pri zasebnikih. Potem ko so se člani pogovorili o nekaterih svojih problemih, so izbrali vodstvo, ki mu bo predsedoval Feliks Magajna.

V Postojni računajo, da se bodo v svojo sindikalno organizacijo vključili vsi delavci, ki delajo pri zasebnikih, teh pa je v občini kakih 150. Zanimivo je, da so se med prvimi vključili v novo sindikalno organizacijo delavci iz manjših družbenih obrti, kjer je zaposlenih le do 5 delavcev in zato nimajo možnosti, da bi ustanovili svojo sindikalno organizacijo.

E. P.

SLOVENSKE KONJICE

Pred konferenco

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah je na minuli seji sklenilo, da bo v drugi polovici novembra prva konferenca konjskih sindikatov. Obravnavala bo o nalogah sindikalnih organizacij ter njihovega članstva na področju samoupravljanja, nagrajevanja s stališča nedavno sprejetih samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, neposrednega uresničevanja ustavnih amandmajev zvezne ustave, informiranja v delovnih organizacijah, izobraževanja zaposlenih delavcev, problemih varstva pri delu in socialnega zavarovanja. Predsedstvo je zadolžilo več komisij in drugih organov, ki bodo do sredine oktobra pripravili podrobnejše predloge za konferenco.

Vodstvo občinskega sindikalnega sveta je posebej poudarilo, da bo do tega časa potrebno oblikovati konkretna stališča in predloge o stanovanjski politiki na območju konjske komune. Po mnenju njegovih članov bodo morale delovne organizacije v bodoče vlagati več sredstev v blokovno stanovanjsko izgradnjo.

Predsedstvo je tudi zadolžilo svoje komisije, da v oktobru pripravijo svoje akcijske programe in delovne načrte za obdobje od letošnjega oktobra do junija 1972.

V. L.

Brez odlašanja v vsakdanjo prakso

Pred sestankom političnega aktiva PTT Slovenije, ki bo pomenil začetek javne razprave o organizaciji PTT v naši republiki oziroma o medsebojni povezovanosti komunistov iz vrst PTT delavcev, se je v torek v Ljubljani sestal politični aktiv Podjetja za PTT promet Ljubljana, da bi razpravljal o izvajanju ustavnih dopolnil ustave SFRJ. Sestanka so se udeležili tudi sekretarji OO ZK vseh desetih slovenskih PTT podjetij in član CK ZKS Zvone Dragan.

Razgovor na političnem aktivu je pokazal, da je bil tak sestanek več kot potreben. Udeleženci so se namreč z ene strani zanimali za konkretno razlago vsebine amandmajev k zvezni ustavi, posebej še XXI. in XXII. ustavnega dopolnila, z druge

strani za bodočo povezanost temeljnih organizacij združenega dela in tretjič za vlogo ZK in drugih družbeno-političnih organizacij pri praktičnem uveljavljanju ustavnih dopolnil. V zvezi z vsem tem so razjasnili več resničnih in tudi navideznih dilem ter izoblikovali ustrezna konkretna stališča. Med drugim so poudarili, da so za izvajanje ustavnih dopolnil v enaki meri odgovorna tako vodstva pod-

jetij kot samoupravni organi in politične organizacije, vsak izmed njih na svojem področju, ki so ga na posvetu tudi dokaj konkretno opredelili. Prav zaradi tega so se komunisti Podjetja za PTT promet Ljubljana zavzeli, da bi v praksi takoj začeli uporabljati vsaj tiste določbe ustavnih dopolnil, ki zadevajo pravice delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela.

GM

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Zaposlen sem kot hišnik-kurjač; stanujem v stanovanju, ki je last podjetja. Ob vselitvi sem spraševal, koliko bom plačeval mesečno najemnino, pa mi je bilo rečeno, da še ne vedo. Kasneje so mi začeli odtegovati od osebnega dohodka na račun zaostale najemnine določene zneske za leto za nazaj. Zvedel sem, da drugi hišnik, zaposlen pri istem podjetju, sploh ne plačuje najemnine.

REGIONALNA POSVETOVANJA SINDIKALNIH DELAVCEV:

Stanovanjska problematika v ospredje!

Reševanje stanovanjske stiske mora biti ena najvažnejših skrbi vseh sindikalnih organizacij. Kadrovsko politiko moramo podružbiti in jo obravnati s stališča, da so vsi Slovenci kadri

(Nadaljevanje s 1. strani)

sindikatov do različnih vprašanj dolgoročne stanovanjske politike. To velja seveda tudi za kadrovsko problematiko.

STANOVANJSKA STISKA JE EDEN NAŠIH NAJHUJŠIH SOCIALNIH PROBLEMOV

Vemo, da stanovanje sodi med osnovne življenjske in delovne pogoje vseh delavcev, vemo pa tudi, da je stanovanjska stiska pri nas tako velika, da je postala eden naših najhujših problemov. Po podatkih — ki niso popolni — primanjkuje v Sloveniji 70.000 stanovanj, zgradimo pa jih le kakih 9000 na leto. Stanovanje je izredno pereč problem za vse, ki ga nimajo, še zlasti pa za delavce z nizkimi osebnimi dohodki. Sicer vemo, da tudi tisti, ki imajo kar dobre dohodke, le z izrednimi težavami pridejo do stanovanja, saj so cene stanovanj iz različnih vzrokov dosegle raven, ki daleč presega zahtevnost področje — pri čemer pa naši osebni dohodki še zdaleč niso na omejenem poprečju.

Kako najprej zaustaviti nadaljnje zaostajanje v stanovanjski gradnji in kako ga nato postopno odpravljati?

BREST POHIŠTVO

Da bi to dosegli, je potrebno storiti marsikaj, vsekakor pa predvsem na različne načine povečati sredstva za stanovanjsko gradnjo, storiti vse potrebno, da bomo ta sredstva čim smotrnejše in učinkovitejše izkoristili — in ne nazadnje tudi poskrbeti za resnično družbeno usmerjanje stanovanjske politike!

Vsaj trenutno so razmere večinoma take, da gradbena operativa ni sposobna zgraditi niti toliko stanovanj, za kolikor imamo na voljo sredstva, ker je angažirana predvsem v investicijski gradnji. Ni pa dvoma, da bodo v tem pogledu v doglednem času nastopile spremembe in takrat bo najbrž stanovanj toliko, kolikor bo sredstev zanje. Zbiranje teh sredstev je torej izrednega pomena, pri čemer bodo imele najpomembnejšo vlogo delovne organizacije, ki bodo še naprej osnovni nosilec skrbi za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev. Sindikati se zavzemajo za solidarnost pri odpravljanju stanovanjske stiske, za obvezno oblikovanje solidarnostnih skladov za družbeno pomoč na občinski ravni, zlasti pa za tiste oblike združevanja sredstev, ki izvirajo iz samoupravnega sporazumevanja delovnih orga-

nizacij in iz družbenega dogovora dejavnikov, ki soustvarjajo stanovanjsko politiko na določenem območju.

Se nekaj stališč, ki so bila sprejeta na posvetovanjih:

Sindikati zahtevajo večji družbeni vpliv na sredstva za stanovanjsko gradnjo, ki so v bankah, in se strinjajo z začrtano vlogo stanovanjskih podjetij, ki ne morejo biti poglaviti nosilec reprodukcije družbenega najemnega stanovanjskega sklada. Zahtevajo, da se delovnim organizacijam omogoči, da postanejo investitor pri gradnji najemnih stanovanj s pomočjo kreditov iz solidarnostnega stanovanjskega sklada za tiste delavce, ki so na podlagi družbeno dogovorjene višine družbenega dohodka upravičeni do najemniškega stanovanja.

V razpravah je bila enotno potrjena tudi pobuda sindikatov, da se poveča družbeni vpliv na stanovanjskem področju tudi z ustanovitvijo posebnih interesnih skupnosti, ki bi zajemale vse tiste, ki so najbolj živo zainteresirani za čim uspešnejšo in učinkovitejšo stanovanjsko gradnjo. Te skupnosti bi združevale sredstva in prizadevanja, strokovno pomoč pa bi jim dajala stanovanjska podjetja. Njihov glas bi moral imeti veliko moč v občinski skupščini, povezovala pa bi se lahko tudi na širših, gospodarsko zookroženih področjih. Sindikati so prepričani, da bi te skupnosti bile velik korak naprej k podružljanju stanovanjske politike, saj bi prek njih stanovanjsko politiko določali in izvajali tisti, ki so za njeno učinkovitost najbolj zainteresirani. Odtod tudi namen sindikatov, da se čimprej formirajo akcijski odbori za ustanovitev teh skupnosti, ki bi izpeljali tudi volitve v te družbene organe.

NE GRE SAMO ZA KADROVSKE VRHOVE

Glede stališč do resolucije o kadrovske politiki, o kateri bomo več poročali v naši naslednji številki, za danes samo tole:

Sindikati pod kadrovske politiko ne razumejo samo politiko do kadrovskega vrha, temveč menijo, da moramo kot kadre obravnavati vse Slovence. To pa seveda kadrovske politiki daje drugačne razsežnosti, kot smo jih bili vajeni doslej, hkrati pa na drugačen način postavlja tudi vprašanje partnerjev, ki naj bi sodelovali v družbenih dogovorih o različnih vprašanjih s tega področja.

MILAN POGAČNIK

Zanima me, ali sem dolžan plačevati najemnino in ali lahko imata v istem podjetju dva hišnika pri enakem delu različne pravice in dolžnosti?

F. F. — LJUTOMER

ODGOVOR:

Praviloma tudi hišnik, ki stanuje v hišniškem stanovanju, plačuje najemnino; možno pa je, da je v pogodbi o delu določeno, da pripada hišniku brezplačno stanovanje ali da se najemnina za njegovo stanovanje obračuna z osebnim dohodkom. Če v pogodbi ni posebnih določil o tem, ste dolžni plačevati najemnino. Samo dejstvo, da drugi hišnik najemnine ne plačuje, vas še ne odvezuje dolžnosti plačevanja; vsekakor pa imate možnost zahtevati od vašega podjetja, da zadevo uredi tako, da se izenačijo pravice obeh hišnikov. Gre torej za povsem interno zadevo vašega podjetja. Morate bolj konkretno odgovor na vprašanje našli v samoupravnih aktih vašega podjetja, kjer bi morale biti določene tudi morebitne posebne pravice ali dolžnosti hišnikov.

M. LIPUŽIČ

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

ZADNJA SOGLASJA

RO sindikata delavcev industrije in rudarstva zaključil prvo poglavje samoupravnega sporazumevanja

S sejo predsedstva minulo sredo republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije pečno zaključil prvi del svoje obse- in družbeno izredno pomembne naloge v samoupravnem sporazumevanju o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Tokrat je namreč predsedstvo izreklo še zadnja soglasja k predlogom samoupravnih sporazumov, tako da so lahko komisije vseh 22 samoupravnih sporazumov do roka - 8. oktobra - predložile verifikacijski komisiji v po- titev.

SOGLASJA BREZ PRIDRŽKOV IN POGOJNO SOGLASJE

Komisije za pripravo samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v industriji - keramični - grupacija keramika, v kemični industriji - grupacija plachne mase in za zlatarstvo so prav- prav dobile soglasje republiškega odbora na predložene predloge sporazumov tako rekoč brez pridržka. Predsedstvo republiškega odbora je namreč ugotovilo, da so komisije v letih sprejele pripombe pristojnih strokovnih komisij pri republiškem odboru.

Samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v elektrogospodarstvu pa je specijalen. Ne toliko zaradi posebnosti oblikovanih rešitev, kot zaradi tega, ker je za podpisnice še vedno neznan, kako oblikovati tisti del sporazuma, ki se odnosi na delitev dohodka, ki se oblikuje iz naslova faktorizacije. Zaradi neurejenosti odnosov in sistemskih težav namreč dober del elektrogospodarstva posluje z izgubami. Zato so podpisnice sporazuma predlagale, naj bi pri izračunu faktorizacije upoštevali kot dohodek tudi tretjino sredstev, ki se zbirajo z zakonsko predpisanim privikom za elektrogospodarstvo. Ta del elektrogospodarstva pa mora pred njegovo pravno močnostjo biti še drugi pristojni dejavniki v razpisi, predvsem podpisniki družbenega dogovora o elektrogospodarstvu.

Zato so tudi člani predsedstva RO sindikata delavcev industrije in rudarstva menili, da lahko dajo k temu sporazumu le pogojno soglasje. RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije bo tudi teval od RS ZSS, da se začne poprek za preverjanje družbenega dogovora v elektrogospodarstvu.

POŠTUJOČ VOLJO ČLANSTVA

O nesporazumih, ki so nastali med RO sindikata delavcev industrije in rudarstva ter predlagatelji samoupravnega sporazuma za kovinsko in elektroindustrijo zavoljo tega njegove vrednotenje osnovnih kalkulativnih osebnih dohodkov, smo že pisali v našem listu. In da ne bi po- viali dejstev, naj tokrat zapisemo to, da je predsedstvo spoštovalo

voljo članstva, ki so jo izrekli na zadnjem posvetu predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij, in tudi izreklo soglasje k sporazumu. K soglasju pa je predsedstvo pripisalo tudi naslednja dejstva:

- Ro je 29. marca letos predlagal skupine podjetij, ki naj med seboj sklenejo samoupravni sporazum; na pobudo RO je bil 14. aprila sklican sestanek pooblaščenih predstavnikov kovinske in elektroindustrije, na katerem je bila izvoljena komisija za pripravo sporazuma; na pobudo RO je bila sklicana 28. aprila prva seja komisije za pripravo sporazuma;

- O osnutku sporazuma je 4. avgusta razpravljal svet za kovinsko in elektroindustrijo pri RO tega sindikata in izoblikoval osnutek pripomb na 1. osnutek samoupravnega sporazuma; predsedstvo RO je obravnavalo 1. osnutek sporazuma 12. avgusta letos in o svojih pripombah seznanilo komisijo in vse osnovne sindikalne organizacije podpisnic; da bi RO seznanil vse pred- sednike osnovnih organizacij sindikata s svojimi pripombami na osnutek sporazuma, je sklical 10. septembra posvet z vsemi predsedniki sindikalnih organizacij, predsedstvo RO je 28. septembra na razširjeni seji skupaj s predsedniki osnovnih

VELENJE

V Velenju gredo h koncu pri- prave na predkongresno konfe- rencno občinskega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti. Na velenjski konferenci bodo izvolili delegate za kongres sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, izbrali kandidata za novo republiško vodstvo tega sindikata ter izvolili tudi novo vodstvo občinskega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Velenje.

sindikalnih organizacij kovinske in elektroindustrije obravnavalo po- praviljeni osnutek.

Rezultat razprave je v glavnem pozitiven, saj je komisija upoštevala večino pripomb predsedstva. Kljub temu pa ostaja v predlogu sporazuma kot nerešena naslednja pripomba:

- V 5. členu navedeni zneski mesečnih neto KOD pri vseh kvalifikacijskih skupinah odstopajo od zneskov KOD v splošnem družbenem dogovoru. Odstopanja znašajo od 100 do 1000 din neto mesečno s progresijo naraščanja v korist višjih kvalifikacijskih skupin. Tako prevrednotenje izhodiščnih KOD v sporazumu glede na KOD v družbenem dogovoru lahko povzroči zahtevo ostalih podpisnikov že sprejetih sporazumov, da se tudi njim priznajo višji izhodiščni KOD. Ob tem pa je predsedstvo ugotovilo, da izračun sredstev za osebnost in skupne potrebe delavcev, preračunano na po- gojno nekvalificiranega delavca, ne

odstopa od usklajenih odnosov v drugih samoupravnih sporazumih.

Izhajajoč iz načela, da so osnovni KOD bistven element medsebojnega primerjanja, je predsedstvo na dveh posvetih o tem pomisleku obvestilo vse predsednike OSS v kovinski in elektroindustriji. Predsedstvo ni moglo samo prevzeti odgovornosti za neskladnost tega sporazuma z drugimi sporazumi v tem elementu medsebojne primerljivosti in je svojo odločitev zasnovalo na rezultatu omenjenih posvetov. S. B.

V RO SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI IZREKAJO SOGLASJA K SAMOUPRAVNIM SPORAZUMOM O DELITVI DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV

Manjkajo le še trije sporazumi

Predsedstvo RO Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je v petek, 1. oktobra izreklo svoje soglasje k šestim samoupravnim sporazumom. Izreklo pa je tudi soglasje k dvema pravilnikoma o delitvi dohodka in delitvi osebnih dohodkov, ki ju je predložila Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Doslej je torej ta sindikalni organ izrekel soglasje že k 30 sporazumom od skupno 33, kolikor jih je predvidenih s področja družbenih dejavnosti.

Samoupravni sporazum sodišč, javnih tožilstev in javnih pravobranilstev je solidno pripravljen, so ugotovili člani predsedstva. Svoje soglasje k sporazumu pa so vendarle dali pod pogojem, da komisija uskladi odpravnine z drugimi sporazumi, se pravi, da jih obravnava kot socialno solidarnostno kategorijo in upošteva poprečni osebni dohodek v kolektivu in ne poprečni osebni dohodek posameznika! Svoje

sodju, tako denimo, da zakon sodnikom prepoveduje hono- rarno delo in da je pri sodnikih potrebno upoštevati, da to ni le poklic, pač pa tudi javna voljena funkcija. Glede uveljavljanja funkcijskega dodatka pa je predsedstvo opozorilo, da lahko tako pravosodje kot orga- ni za kaznovanje prekrškov uveljavljajo ta dodatek le, če bo veljal tudi za predstavniška telesa, sporazum s tega področja pa sindikatu še ni bil predložen!

Svoje soglasje tako rekoč brez pripomb je dalo pred- sedstvo k sporazumu za upravne organe, družbeno-politične organizacije in samoupravne skupnosti. Soglasje je tokrat dobil tudi sporazum organov za kaznovanje prekrškov, potem ko so člani predsedstva ugotovili, da je komisija upoštevala že izrečene pripombe sindikata. Ob izreku soglasja pa je pred- sedstvo vendarle zahtevalo, da sporazum uveljavi tudi za sod- nike za prekrške določilo o znižanju osebnega dohodka do

15 %, če nimajo zahtevane strokovne izobrazbe. Komisija namreč zaradi tega, ker se sodniki za prekrške volijo, tega sama ni predvidela, čeprav sami ugotavljajo, da kar 30 % sodnikov za prekrške nima opravljenih di- plome na pravni fakulteti.

Ob izreku soglasja sporazumu za veterinarske zavode je predsedstvo komisiji naročilo, naj svoje zahteve za „beneficirani kilometer“ pri vožnjah na domove živinorejcev kot specifičnost veterinarske službe sama obrazloži in utemelji na verifikacijski komisiji.

Sporazum za področje naravnih zdravilišč je dobil soglasje, potem ko je predsedstvo predlagalo, da maksimalni faktor stimulacije omejijo na 35 %. Treba je povedati, da ta dejavnost združuje delovna mesta tako proizvodnje, gostinstva kot zdravstva. Delovne organizacije same ustvarjajo do- hodek, zato naj faktor stimu- lacije zanje ostaja v okviru stališč, ki veljajo za gospodarstvo.

Ob izreku soglasja sporazumu za veterinarske zavode je predsedstvo komisiji naročilo, naj svoje zahteve za „beneficirani kilometer“ pri vožnjah na domove živinorejcev kot specifičnost veterinarske službe sama obrazloži in utemelji na verifikacijski komisiji.

Sporazum za področje naravnih zdravilišč je dobil soglasje, potem ko je predsedstvo predlagalo, da maksimalni faktor stimulacije omejijo na 35 %. Treba je povedati, da ta dejavnost združuje delovna mesta tako proizvodnje, gostinstva kot zdravstva. Delovne organizacije same ustvarjajo do- hodek, zato naj faktor stimu- lacije zanje ostaja v okviru stališč, ki veljajo za gospodarstvo.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je edina ustanova, ki predlaga v soglasje in verifikacijo svoja pravilnika o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Poslušala se je zakonskega določila, da tako ravna,

MADEŽ V ZRCALU DRUŽBE

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je edina ustanova, ki predlaga v soglasje in verifikacijo svoja pravilnika o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Poslušala se je zakonskega določila, da tako ravna,

če presodi, da se ne more pridružiti nobeni od predvidenih skupin za samoupravno sporazumevanje. SAZU se je sprva hotela pridružiti znanstveno-raziskovalnim institucijam, toda od tega so odstopili, ker so morali upoštevati svoj poseben oziroma realen položaj.

Predsedstvo je ugotovilo, da sta oba pravilnika usklajena z določili sporazuma za znanstve-

no-raziskovalne dejavnosti in dalo k njima svoje soglasje. Ob tem pa so člani predsedstva ugotovili, da družba danes zelo nizko vrednoti delo te visoke institucije, kar je med drugim tudi onemogočalo, da bi se SAZU vključila v sporazum za znanstveno raziskovalne dejavnosti. KOD nekvalificiranega delavca ni ovrednoten niti z 920 din - in temu primerno so zaostajanja tudi pri drugih profilih! To je resno opozorilo družbi, ki bo morala v letu 1972 to institucijo vsaj izenačiti v njenem materialnem položaju z drugimi.

SONJA GAŠPERŠIČ

KAKO UČINKOVITO OBVEŠČATI SAMOUPRAVLJAVCE

KDAJ BO RAZPRAVA NA SESTANKU USPELA?

Ker je razprava najvažnejši del sestanka - če izvzamemo informativni sestanek, si podrobneje oglejmo vprašanja, ki zadevajo modo vodenja diskusije. Mislim predvsem na:

- prispevek tistega, ki vodi sestanek,
- prispevek udeležencev sestanka,
- način, s katerim prisotne pritegnemo k sodelovanju,
- način vodenja razprave,
- pomembnost pravilnega usmerjanja udeležencev v razpravo,
- pravilen pristop in odnos do udeležencev,
- nevarnosti, ki grozijo zaradi neobjektivnosti,
- pojav utrujenosti ter dolgočasje med razpravo.

PRISPEVEK VODJE SESTANKA

Vodja sestanka daje navadno ton kolektivnemu iskanju rešitev iz določenih neugodnih, problemskih ali drugačnih razmer. Njegov prispevek je lahko koristen in nekoristen. Med vzroki za nekoristnost so nepravilnost tistega, ki vodi sestanek, slabo poznanje posebnosti udeležencev, nesposobnost „obdržati sestanek v svojih rokah“, vsiljevanje svojega mnenja udeležencem, zapostavljanje mnenj, stališč in pripomb udeležencev, prepiranje z udeleženci, očitno „simpatiziranje“ z nekaterimi udeleženci, psihična nestabilnost in drugo. Navadno je zadosti že samo ena izmed naštetih pomanjklivosti vodje sestanka in že je uspeh razprave v nevarnosti.

PRISPEVEK UDELEŽENCEV

Sestanek je skupno prizadevanje udeležencev v medsebojnem, cer usmerjenem in vodenem razgovoru izoblikovati skupne podelo ali odločitev o obravnavani tematiki. Tudi njihov prispevek je lahko koristen ali nekoristen. Med vzroki za nekoristnost so nepravilnost, nesodelovanje, neseznanjenost s tematiko in cilji sestanka, neprosto voljnost prisostvovanja, neprizadetost zavoljo ne-

zainteresiranosti, zapostavljanje mnenj, stališč in predlogov drugih udeležencev, zanimanje za tematiko, ki ne sodi na sestanek, agresivnost in nekritičnost, pretrujenost in drugo.

PRITEGNITEV PRISOTNIH K SODELOVANJU

Pogoj za sodelovanje udeležencev je njihova pravočasna seznanjenost z namenom in vsebino sestanka in seveda njihova pripravljenoost, ki je odvisna od stopnje zainteresiranosti. Včasih pa kljub seznanjenosti in zainteresiranosti udeležencev ni mogoče zagotoviti pričakovane sodelovanja. V takih primerih je odvisno zlasti od vodje sestanka, kako zna posamezne udeležence spodbujati in pritegovati k sodelovanju v razpravi. Predvsem se opira na svojo pripravljenoost, sposobnost spodbujanja in motiviranja ter izkušnost v zastavljanju najrazličnejših vprašanj, ki vplivajo in spodbujajo sodelovanje. Tehnika zastavljanja vprašanj temelji na naslednjih načelih:

- vprašajte jasno, kratko in razumljivo,
- zastavljajte le posamična, dovolj zahtevna in tehtna vprašanja,
- dopuščajte vprašanju vsaj minuto časa za premislek o zastavljenih vprašanjih,
- vprašanja vselej začinjajte z enim, dvema ali največ tremi znanimi vprašanji, ki se začinjajo s črko „K“,
- vprašanja vselej zastavljajte vsem udeležencem in le izjemoma posameznikom,
- če zastavljeno vprašanje ni bilo jasno in razumljivo, ga ponovite v bolj jasni obliki,
- neposredna vprašanja zastavljajte samo tedaj, ko razprava zastane ali se „zatakne“,
- udeležence, ki nikoli ne sodelujejo v razpravi ali pa se poredko pri- glašajo k razpravi, priteguje s preudarnimi vprašanji,
- tako imenovane „profesionalne diskutante“ previdno in na takten način opozorite, naj se v razpravi omejijo; če pa to ne pomaga, ukrepajte odločneje,
- vodja sestanka pritegne z zastavljanjem vprašanj pozornost in sode- lovanje udeležencev, če se jim poskuša približati, upošteva njihove interes.

NAČIN VODENJA RAZPRAVE

Razprava je lahko spontana ali pa usmerjena. V prvem primeru vodja sestanka udeležencem pove, o čem bodo razpravljali, zagotovi morebiti potrebno uvodno razlago ali pojasnilo, nakar vodi razpravo in jo sklene, ko je le-ta končana. V takem primeru sode- luje vodja podobno kot drugi udeleženci. Razprava poteka na osnovi nizanja dokazov in protidokazov, vodja pozorno spremlja misli posameznih razpravljavcev, si zapisuje njihove glavne misli in pripombe ali predloge ter ob koncu razprave povzame povedano.

V drugem primeru pa vodja sestanka zastavlja vprašanja in si prizadeva prisotne spodbujati, naj nanje odgovarjajo, izražajo svoje poglede, mnenja in stališča. Njihove misli od časa do časa v kratkem povzema in tako ravna toliko časa, dokler prisotni predlagajo kaj bistveno novega, koristnega in uporabnega. Pri tem budno pazi, da se vsebina razprave ne oddalji od nakazane tematike, in v skrajnem primeru razpravljavca na to opozori.

PRAVILNO USMERJANJE UDELEŽENCEV V RAZPRAVO

Na sestankih se pogosto oglašajo udeleženci, ki med svojim razpravljanjem preskakujejo z ene misli na drugo misel. To mora vodja pravočasno preprečiti. Na takten način z zastavljanjem vmesnih vprašanj pomaga razpravljavcem, da se lažje povrnejo k bistvenemu, taktno posreduje v razreševanju spornih in nasprotujočih si mnenj in stališč, preprečuje medsebojno obračunavanje z besedno igro, preprečuje razpravljanje zaradi razpravljanja, obvladuje kritičnost, neobjektivnost in agresivnost.

PRAVILEN PRISTOP IN ODNOS DO UDELEŽENCEV

Prav to zagotavlja sestanku uspeh, kajti udeleženci predstavljajo bolj ali manj določeno interesno skupino, v kateri pa se pogledi posameznikov na obravnavana vprašanja lahko močno razlikujejo ali si celo nasprotujejo. Predvsem vodja mora omogočiti vsakomur izmed udeležencev sproščeno, enakopravno in iniciativno. Vplivati mora na vzdušje, v katerem nihče ne podcenjuje stališč in mnenj drugih. Pozorno mora poslušati druge in s svojim sode- lovanjem biti za zgled. Pri tem mora vodja paziti, da ne sklepa prehitro o najbolj pomembnih vprašanjih, da izreka udeležencem v razpravi za njihovo sodelovanje in pomoč ustrežno priznanje in seveda, da tudi s svojim vedenjem vsakomur priznava njegove indi- vidualnosti.

DUŠAN REBOLJ

PRIHODNJIČ:

OBLIKOVANJE SKLEPOV IN ZAPISNIK

ZA USKLAJENO RAST IN ENAKOPRAVNOST

Sindikat delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je samostojna družbeno-politična organizacija

(Nadaljevanje s 1. strani)
ustrezen način preizkušeni. Le tako in pa s stalnim sistematičnim dopolnjevanjem v šoli pridobljenega znanja vseh kadrov bo mogoče uspešno delati in odpraviti navzkrižja, ki so ponekod v veliki meri še prisotna.
Eden od najpomembnejših sklepov kongresa je odločitev sindikata, da bo še nadalje vztrajal, da morajo imeti vsi delavci družbenih dejavnosti v bistvu enak družbeno-ekonomski položaj kot delavci na drugih področjih družbenega dela, saj opravljajo za razvoj družbe prav tako družbeno potrebno delo kot delavci v drugih dejavnostih. To je mogoče uresničiti samo prek svobodne menjave dela med vsemi področji družbene reprodukcije.

Sindikat odklanja administrativno proračunske metode financiranja posameznih dejavnosti in se bo še naprej zavzemal za odnos na temelju dohodka po obsegu in zahtevnosti opravljenega dela in za delitev dohodka po uspehu dela. V skladu s tem sindikat ustvarjalno sodeluje zlasti pri vsestranskem uveljavljanju družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja o vrednosti dela, delitvi dohodka in o drugih pomembnejših vprašanih skupnega interesa. Obenem je v postopku dogovarjanja odločno proti vsem poskusom izigravanja enakopravnosti partnerjev in interesov, demokratičnosti, javnosti in zakonitosti. Za sindikat so normalne samo tiste razlike v osebnih dohodkih in na splošno v gnotnem položaju delavcev, ki izhajajo iz razlik v zahtevnosti dela in iz različne delovne uspešnosti. Zato se sindikat tudi ne strinja za zaostajanjem osebnih dohodkov in zahteva tekoče usklajevanje s porastom življenjskih stroškov in družbene produktivnosti. Glede na to je treba spremeniti tudi zakone, ki predvidevajo enoletni izostanek osebnih dohodkov za družbene dejavnosti.

V sklepih kongresa, ki so napotilo za akcijo, se sindikat družbenih dejavnosti zavzema za postopno povečanje sredstev za stanovanjsko izgradnjo, za njihovo samoupravno združevanje, za razumno omiljevanje kreditnih pogojev, za pravično razdeljevanje najemniških stanovanj najpotrebnejšim in za subvencioniranje ekonomskih najemnin delavcem z nizkimi osebnimi dohodki.

Ureditev pokojninskega sistema naj bo pravična in naj temelji na vzajemnosti in solidarnosti. Pokojnine naj se usklajajo tudi s porastom osebnih dohodkov in ne samo z zviševanjem življenjskih stroškov. Novi pokojninski sistem naj sprejme ista načela za pokojnine delavcev notranjih zadev, kot so uveljavljena že v sedanjem pokojninskem sistemu.

Kongres se je zavzel za pospešeno uresničevanje ustreznih programov razvoja otroškega varstva, za proučitev delovnih pogojev vseh delavcev, zlasti tistih, ki so zaposleni v notranjih zadevah, carini itd. ter za reševanje mnogih splošnih problemov, ki neposredno zadevajo delavce v družbenih dejavnostih.

Na posebej in večkrat naglašene probleme socialne diferenciacije je kongres odgovoril s sklepom, da se bo odločno zavzel za to, da se bodo razlike med razvitimi in nerazvitimi deli Slovenije zmanjševale s pomočjo družbenih in samoupravnih dogovorov ter s pomočjo instrumentov, ki so že ali še bodo sprejeti in za katere si bo po svojih močeh prizadeval tudi sindikat. Predvsem

pa je treba po mnenju sindikata omogočiti vseh mladini enak start v življenje.

Zavoljo omejenega prostora smo povzeli le najbolj bistvene sklepe. Tudi povzetkov vseh razprav ni bilo mogoče vključiti v poročilo s kongresa, zato smo zbrali le nekatere in skušali zajeti vsa področja, o katerih je tekla beseda.

V razpravi na kongresu so sodelovali: dr. Stane ZUPANČIČ, dr. Branko BERCIC, Marjan ZADNIK,

Zoran RAZBORSEK, Janko KOREN, Novo PETRUŠIČ, dr. Jože BEDERNJAK, Joško BOŽIČ, Ivan KRANJEC, Gvido ČEPIN, Andrej DRMAL, Milan ŠČUKA, France KOSMAČ, Peter TOŠ, dr. Svetozar POLIČ, Ljubica DUKIČ, Vera VEZOVIČ, dr. Anton ŠUKLJE, Tone KROPUŠEK, Valentin PIVK, Oton MLAKAR, Geza CAHUK, Milenko VODOPIVEC, Ciril KOPRIVEC, Ivan POLJŠAK, dr. Marjeta REGGI in Anka TOMINŠEK.

Razumljiv delovni dogovor

VINKO KASTELIC: »Družbene dejavnosti so enakopravni sestavni del združenega dela, zato smo dolžni in imamo pravico samostojno opredeljevati interes naših članov, ga čim popolneje izraziti ter enakopravno in demokratično usklajevati z interesi delovnih ljudi na drugih področjih združenega dela«.

V svojem uvodnem referatu na III. kongresu sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je predsednik RO VINKO KASTELIC poudaril, naj kongres ne bo manifestacija, pač pa razumljiv delovni dogovor in neposredno naročilo za delo in odgovornost vodstva, občinskih in medobčinskih odborov ter osnovnih organizacij sindikata v delovnih skupnostih družbenih dejavnosti. Aktivnost tega sindikata so usmerjali cilji, ki so si jih zastavili na II. skupščini pred štirimi leti. Vinko Kastelic je ugotovil, da je tudi s prizadevanji tega sindikata že v dokajšnji meri ustvarjeno takšno politično ozračje, v katerem je bilo mogoče enakopravno obravnavati družbene dejavnosti in zagotavljati njihovo usklajeno rast. V tem času se z družbenim dogovarjanjem že uveljavlja soodločanje delavcev družbenih dejavnosti posa-

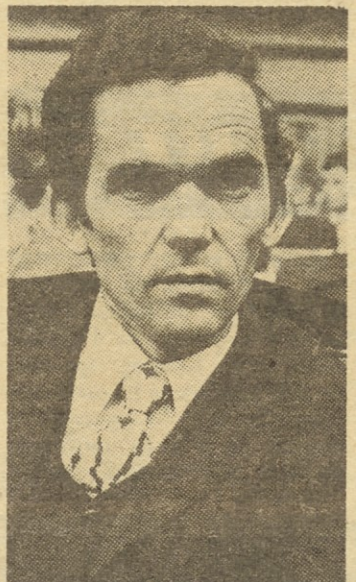
javnosti je z drugimi dejavniki neposredno sodeloval pri političnem in strokovnem uveljavljanju enakopravnega družbenega dogovarjanja. V tem obdobju sprejeti zakoni s področja zdravstva, kulture, socialnega varstva in zdravstvenega zavarovanja že določajo osnove financiranja po načelu dohodka in vračila stroškov za opravljeno delo. Uveljavljena je za nekatere dejavnosti specifična cena, ki odgovarja značilnosti družbenih dejavnosti, tako da je možno ugotavljanje izvršenih nalog in učinkovito ter racionalno gospodarjenje v delovnih skupnostih.

Čas je, da uresničimo neposredne in enakopravne odnose

Kljub vsemu, da se že uveljavlja tisto, kar si je sindikat delavcev družbenih dejavnosti pred štirimi leti zapisal kot cilj, pa še obstajajo problemi, ki zavirajo delo v družbenih dejavnostih. To so močni ostanki etatiistično-proračunskih teženj, katerih vplive in posledice družbene dejavnosti neposredno doživljajo najmanj šest mesecev na leto. To je takrat, ko se prično težke in mučne razprave o višini prispevkov, o obremenitvah gospodarstva, o prevelikih apetitih družbenih dejavnosti in ko nastopi obdobje mučnih in dolgotrajnih pogajanj za sklenitev pogodb s financiranjem.

Vse tisto, kar pogojuje objektivni razlogi ob takšnih pogajanjih — kot so splošna nestabilnost, inflacija in gospodarska

nihanja — sindikati razumejo. Ne morejo pa razumeti splošnega bilanciranja brez kriterijev, meril, objektivnih načrtov razvoja, rezerv in sistema, ki še vedno omogoča nekaterim neproduktivnim, čeprav po imenu gospodarskim dejavnostim, neracionalno potrošnjo. Dokončno bo enkrat treba prelomiti s takšno prakso in se zavedati dejstva, da zahteva kvalitetno delo družbenih dejavnosti, ki jih potrebujemo, nujno že za-

Vinko KASTELIC, dipl. iur., ki ga je III. kongres sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije ponovno izbral za predsednika tega sindikata

radi narave dela dolgoročneje materialno in pravno stabilnost, kajti občani obolevajo in mladina redno obiskuje šole, ne glede na to, če imamo takšna ali drugačna gospodarska nihanja.

Sindikati pričakujejo, da bodo predvidene spremembe finančnega in davčnega instrumentarija te probleme pričele odločneje reševati. Ustavno določena svobodna menjava dela me različnimi področji družbenega dela pa naj izključi nepotrebne posrednike. Proizvajalec in občan naj dejansko dobi možnost gospodariti s celotnim dohodkom in pravico odločati o tem, koliko in kakšne dobrine družbenega standarda potrebuje. Take neposredne in enakopravne odnose nova ustava že določa. Čas je, da jih uresničujemo.

Kontrola medsebojnih obveznosti

Ko je Vinko Kastelic govoril o samoupravljanju in ustavnih dopolnilih, je poudaril, da so sindikati kot sestavni del samoupravljanja skupno z drugimi družbenimi dejavniki neposredno zadolženi in odgovorni za

to, da bodo ti ustavni amandmaji uresničeni v praksi. Odločno je zavrnil pojmovanja, da je samoupravljanje nezdružljivo z naravo dela družbenih dejavnosti in poudaril, da je samoupravljanje pravica in dolžnost delavcev, da se samostojno in svobodno organizirajo v procese dela za optimalno izvršitev delovnih programov — to je med drugim tudi zahteva moderne organizacije dela.

Potem pa se je ustavil na napakah in pomanjkljivostih v delu družbenih dejavnosti, ki jih večkrat ugotavlja javnost. „Priznati moramo, da so te kritike mnogokrat upravičene,“ je dejal. „Imamo instrument kontrole, predpisan v zakonih in uveljavljen s pogodbami med našimi delovnimi organizacijami in plačniki storitev oziroma programov. Vendar ugotavljamo, da so določila o kontroli in posledicah dobro ali slabo opravljenega dela mrtva črka na papirju. Tudi strokovne službe interesnih in družbenopolitičnih skupnosti niso zadovoljive. Ovira je tudi proračunska mentaliteta na tem področju, ki se zadovolji s pavšalno proračunsko oceno svojih možnosti ter se ne želi spuščati v oceno dela in stroškov, ki jih plačuje. Sani delavci družbenih dejavnosti moramo zahtevati hitrejši napredek v uresničevanju teh medsebojnih obveznosti, saj je to bistven element objektivnega vrednotenja našega dela in tudi s samoupravnimi sporazumi določena obveznost.“

Katalog — osnova za samoupravno sporazumevanje

V oceni aktivnosti pri pripravi samoupravnih sporazumov je Vinko Kastelic dejal, da je bila ta izredno velika, saj je v neposredni pripravi sporazumov sodelovalo okrog 2000 delavcev, o sporazumih pa so razpravljali v večini sindikalnih organizacij. Samoupravni sporazumi so v določanju relativnih vrednosti različnih delovnih mest upoštevali vrednosti Kataloga 2. „Ugotovimo lahko,“ je dejal Vinko Kastelic, „da se uspešno zaključujejo prizadevanja, ki smo jih pričeli pred tremi leti s Katalogom nekaterih osnov in meril za vrednotenje dela v družbenih dejavnostih in da tako v praksi uresničujemo dvoje načel, ki so bila mnogokrat izražena kot zahteva vsega našega članstva: za enako delo enako plačilo in objektivno vrednotenje dela družbenih dejavnosti enakopravno z vsemi drugimi področji združenega dela.“

Razširimo prizadevanja

V razpravo na kongresu je vključil tudi TONE KROPUŠEK, predsednik RS ZSS. Med drugim je dejal, da v veseljem, zadovoljstvu in ponosom ugotavljamo prispevek in uspešnost sindikata delavcev družbenih dejavnosti, članstva in vodstva v pretekli mandlatni dobi, da beležimo uspešnost prizadevanj vsem na tistih področjih, kjer zadevajo neposredne probleme in probleme zaposlenih v teh dejavnostih. Dejalo je, da bo glede na neresene probleme, ki še obstajajo, tudi bodoče dober del sil sindikata treba usmerjati po smeri. Izrazil pa je tudi večji ambiciji in v nestrpnosti sindikata delavcev družbenih dejavnosti razreševanje tistih sindikalnih vprašanj, na tera delavci teh dejavnosti najlaže pokažejo in tudi laže kvalificirano vplivajo. To pa so vprašanja, ki zadevajo le posameznih javnosti v tem sindikatu, pa celotno družbo.

V svojih izvajanjih je Tone Kropušek našel vprašanja, ki so pomembna za zagotovitev ravnosti med vsemi področji družbene reprodukcije in na tera ima lahko sindikat družbenih dejavnosti kvalitativni vpliv. Med temi vprašanji so tudi vprašanja: kako oblikovati dolgoročno srednjeročno razvojno usmeritev kulture, zdravstva, šolstva itd? Kaj je z ugotovljeno potrebo, da izgradimo v Sloveniji sistem obveznosti permanentnega izobraževanja? Kaj smo storili v ugotovitvi vzrokov prevekega osipa otrok v osnovni šoli? Kako razreševati del in posledice socialne diferenciacije, ki izhajajo iz razlik v znanju, izobrazbi, kulturni razgledanosti itd.

Večja usmeritev tudi te splošne družbene probleme, je med drugim poudaril Tone Kropušek, lahko le poveča vpliv sindikata družbenopolitičnem področju. V takšni usmeritvi biva tudi posebni interesi samezni sindikat, kar kaže splošnih družbenih problemov, ker so verificirani in pereči v celotni družbi, ne v njenem posameznem delu. Tako pa lahko tudi resničnost in najučinkovitejše spodbujamo procese integracije družbe.

Pogled na del velike dvorane Skupščine SRS, v kateri je zasedal III. kongres sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. V ospredju Tone Kropušek, predsednik RS ZSS, predsednica CO tega sindikata Ljubica Dukič in sekretarka Milica Bošković, za njimi podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SRS Vinko Hafner in članica IS Zora Tomič

MOČ ARGUMENTOV NE ARGUMENT MOČI!

SLAVKO GRČAR: »Sindikat delavcev družbenih dejavnosti je za vse oblike enakopravnega sodelovanja, ker je sestavni del slovenskega delavskega razreda!«

Čprav si je sindikat delavcev družbenih dejavnosti Slovenije samostojno določal naloge, sprejemal ocene in stališča ter izvajal akcije in za to svoje delo ni dajal odgovora centralnemu odboru kot vodstvu skupne jugoslovanske organizacije, temveč je dajal odgovor edino članstvu v Sloveniji, je vendar skladno z razvojem našega političnega sistema že čas, da se tudi formalno konstituirajo sindikati delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, kot enotno, samostojno in prostovoljno družbenopolitično organizacijo, je v svojem referatu na kongresu med drugim rekel dosedanji tajnik RO SLAVKO GRČAR. Razen teh utemeljitev je povedal tudi, da so za samostojnost izpolnjeni vsi materialni pogoji. Sindikat ima preko 70.000 članov, ki so organizirani v 1.100 osnovnih organizacijah, 43 občinskih in medobčinskih odborov, ki pokrivajo območja skoraj vseh občin v Sloveniji. Sindikat ima republiški odbor z razčlenjeno organiziranostjo po vseh dejavnostih, lastne finančne vire, ki zadoščajo za financiranje sindikalne dejavnosti, splošne in operacionalizirane programe dela, v organih deluje nad 8.000 aktivistov itd. O osamosvojitvi sindikatov delavcev družbenih dejavnosti je bilo doseženo soglasje v Zvezi sindikatov in v jugoslovanskih vodstvih sindikatov.

„Ni mi treba posebej razlagati in zagotavljati,“ je dalje dejal Slavko Grčar, „da osamosvojitve ne omejuje sodelovanja in povezovanja v vseh smereh in na vseh ravneh. Nasprotno, menim, da ga celo predpostavlja

kot neobhoden pogoj za uspešno delovanje. Sindikat delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je tako kot vsi drugi sindikati v Sloveniji in Jugoslaviji del celotnega družbenopolitičnega sistema, je organizacija delavskega razreda, ki ima samo tedaj svoj smisel in pomen, če zastopa interese večine delavcev in če jim omogoča, da le-te tudi organizirano uresničujejo. To pa sindikat lahko stori, če aktivno sodeluje in se povezuje z organi samoupravljanja, z družbenopolitičnimi dejavniki. To pa v vseh smereh in na vseh ravneh: v delovni organizaciji, v občini, v republiki in federaciji.

BREZ VSAKRŠNE NADREJENOSTI IN PODREJENOSTI

V nadaljevanju svojih izjav je Slavko Grčar poudaril, da odprtost in vsestranska pripravljenost tega sindikata za sodelovanje in povezovanje ne pomeni, da bi se v vsakim in z vsem že kar vnaprej strinjali. Osnova za delo in orientacija za določanje ciljev in nalog je tako za ta sindikat kot za druge v programu Zveze komunistov in v ustavnih načelih. V tem okviru pa imajo delavci družbenih dejavnosti specifične probleme in tudi specifične konkretne interese. Zato je sodelovanje in povezovanje lahko samo enakopraven dialog.

„Potreben je dialog, v katerem bo zagotovljeno, da bomo skupno iskali optimalne rešitve na temelju moči argumentov, ne argumenta moči, enakopraven dialog, v katerem ni pomembno, kdo kaj reče, temveč, kaj kdo reče,“ je poudaril Slavko Grčar. „Na teh predpostavkah se je v večini primerov tudi že doslej uresničevala praksa medsebojnega

sodelovanja med našim sindikatom in drugimi subjekti. Opozoril sem na to so zavoljo tistih nekaj deformiranih situacij, ko sindikat zlasti v nekaterih delovnih organizacijah ni vedno imel mesta enakopravnega partnerja. Prav zaradi nekaj takih primerov birokratske deformacije zagotavljamo s statutom zaščito sindikalnih funkcionarjev pri opravljanju njihove funkcije, če so se pri svojem delu ravnali po statutu in po sklepih sindikalnih organov ter v skladu z zakoni in samoupravnimi akti. Zato pa morajo predstavniki sindikata v sodelovanju s samoupravnimi in drugimi organi in organizacijami vselej zastopati gledišča organov sindikata, ne glede na svoje osebno mnenje v posamezni zadevi. Na omenjenih predpostavkah enakopravnega, medsebojnega sodelovanja sloni tudi naše plodno sodelovanje z zvezo sindikatov v občini in republiki.“

KADRI SO POGLOVITNA GIBALNA SILA VSAKE ORGANIZACIJE

Ko je Slavko Grčar govoril o aktivnosti organizacij sindikata, je povedal, da številne osnovne organizacije in precej občinskih in medobčinskih vodstev dobro dela in da se zavedajo svoje odgovornosti in družbene vloge. Je pa tudi precej takih organizacij, ki obstajajo več ali manj formalno. Ob tem je poudaril, da ne moremo biti zadovoljni, tudi če kot celota učinkovito delujemo, dokler bo ena sama taka mlahava sindikalna organizacija na Slovenskem. Postavil je vprašanje, kako zgotoviti, da bo sindikat v celoti in v posameznih svojih sestavnih delih funkcional kot sodobna družbenopolitična organizacija. Predvsem se bo moral znebiti nekaterih šablon in zastarelih metod in se notranje organizirati skladno s sodobnimi spoznanji organizacijskih, socioloških, psiholoških in političnih znanosti. Poglavitna gibalna sila vsake organizacije in tudi sindikalne so kadri. Zato bo treba izbrati take kadre, ki bodo znali probleme reševati, ki bodo znali delo v organizaciji narediti privlačno in zanimivo. Kadri morajo biti izobraženi tako, da bodo vedeli, kaj in kako delati ter kakšen je smisel tega dela.

„Kljub pozitivni bilanci naše aktivnosti,“ je ob koncu svojih izjav dejal Slavko Grčar, „še ni čas za zadovoljnost, saj je še vedno veliko vrzeli tako v sindikalnem delovanju kot v stanju in delovanju družbenih dejavnosti. Zato so nam, če hočemo

Slavko GRČAR, dipl. upravni pravnik, novoizvoljeni podpredsednik RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije

pospešiti napredek, tudi v bodoče potrebne dobro organizirane in kontinuirane sindikalne akcije, argumentirani nastopi, enotnost ter množična podpora članstva. In zato je nadaljnja organizacijsko-politična krepitev sindikata bistveni člen v nadaljnjem razvoju družbenih dejavnosti, pravilnem vrednotenju njihovega dela in v razvoju samoupravljanja na tem področju.“

Prizadeto in odgovorno

Največ delegatov je na kongresu razpravljalo o problemih in izobraževanju. Osvetlili so jih z vseh zornih kotov, tako pač, kot jih delavci v tej dejavnosti čutijo. Problemi niso neznanji, in če bi se hitreje reševali, jih prav gotovo ne bi navajali. Moram povedati, da so vsi razpravljavci poudarjali prizadevanja in izredne napore sindikata delavcev družbenih dejavnosti, zlasti njegovega RO, da se problemi rešijo, in priznavali, da imajo za tista vprašanja, ki so se že rešila, poglavito zaslug sindikata.

Ce povzamem nekaj najbolj zanimivih razprav s tega področja, moram vsekakor najprej omeniti razpravo ZORANA RAZBORŠKA, ki je kongresu posredoval nekaj mnenj celjskih delavcev, ki delajo v šolstvu. Celjski šolniki menijo, da je določba 17. člena samoupravnega sporazuma bolj spodbudna za začetnike, medtem ko izoblikovanje šolnika povsem destimulira, saj ni ničesar rečenegega o stimulaciji za delavce, ki imajo od 15 do 40 delovnih let. Tako formuliran člen sporazuma je bil sprejemljiv, če bi bila sočasno izdelana stimulativna merila za ostalih 25 let do upokojitve, na primer merila za položajno stopnjo srednješolskih učiteljev, ki so s svojim delom dosegli format nadpovprečnega pedagoškega delavca. Tako formuliran 17. člen, kot je sedaj, bo povzročil odhod najbolj sposobnih kadrov, zlasti iz tistih poklicnih skupin, za katere je zunaj prosvete konjunkturna in tudi močna materialna stimulacija. Razen tega celjani predlagajo, naj bi dotlej, dokler se ni rešeno vprašanje diferenciacije, dovolili učiteljskim kolektivom, da interno rešujejo vprašanja minulega dela pri profesorskih in dolgoletno prakso. Tolerančni odstotek naj bi bil za prehodni čas odvisen od starostne strukture zbora in naj bi se gibal od 0 do 40 %. To pa vse dotlej, dokler ne bomo dobili eksaktnih meril za diferenciacijo delovnih učnikov.

Pripombe celjanov je obravnavala komisija za sklepe in predlagala med zaključki tudi sklep, ki ga je kongres

sprejel, da bo potrebno ta in druga vprašanja še proučiti, ker rešitve, ki jih daje samoupravni sporazum za področje vzgoje in izobraževanje, še niso take, da bi lahko bile dokončne.

Nujno potrebo po večji načrtnosti pri izobraževanju kadrov za družbene službe in za gospodarstvo je v svoji razpravi poudaril JANKO KOREN, delegat iz Ljutomer. Zavzel se je za to, da bi morali imeti vsi, ne glede na to, na katerih področjih žive, zlasti pa mladina, enake možnosti za izobrazbo, kar je eden od prvih pogojev za enak start v življenju. Tudi GUIDO ČEPIN, delegat iz Markovcev pri Ptuju, je načel problem neenakih možnosti izobraževanja, ki je obenem eden od vzrokov za socialno neenakost.

VERA VEZOVNIK, delegatka iz Kopra, je s konkretnimi primeri in s številkami prikazala kongresu, kako pereče je pomanjkanje kadrov v šolstvu obalnih občin in kako močno čez čas, če tega ne bomo začeli takoj reševati, ostali skoraj brez ljudi v šolstvu. Opozoril je še na problem pridobitve ustreznih kvalifikacij prosvetnih delavcev, za katero jih zavezuje zakon. Povedala je, da bo to vprašanje do leta 1972 mnogim prosvetnim delavcem težko rešiti, še posebej pa bo to težko prosvetnim delavkam materam. Predlagala je, naj bi v zaščito teh delavcev, ki si iz objektivnih razlogov ne morejo pridobiti do predpisanega roka ustreznih višje oziroma visoke izobrazbe, podaljšan rok, in poudarila, da ob sprejetju tega zakona verjetno niso bile proučene vse okoliščine. Dejstvo je namreč, da mnogi prizadeti prosvetni delavci med izrednim študijem niso bili in tudi zdaj niso ustrezno razbremenjeni in v večini primerov tudi ne deležni prostih dni za pripravo na posamezno izpito. Vse to zavoljo pomanjkanja učiteljev, ker bi bil sicer pouk okrnjen, pa tudi zaradi neustreznega financiranja. Ob tem je treba upoštevati še to, da so med temi, ki si pridobivajo ustrezno izobrazbo, več in omla žene-matere, ki so obremenjene tudi z delom za družino.

CIRIL KOPRIVEC, delegat iz Kopra, se je zavzel za ustrežne strokovne šole, ki jih terja naš bodoči razvoj in za štitiranje zlasti tistih strokovnih kadrov, ki jih obalno območje najbolj potrebuje. Sem pa sodijo zlasti kadri za trgovino, gostinstvo, transport itd.

Dr. JOŽE BEDERNJAK je govoril o družbenoekonomskem položaju delavcev v zdravstvu na manj razvitih območjih. Kongres je opozoril na to, da splošna povprečja osebnih dohodkov zdravstvenih delavcev ne dajejo prave slike predvsem za tista področja, kjer zdravstvenih delavcev primanjkuje in morajo zaposleni opraviti veliko nadur. Treba bi bilo v bodoče pripraviti analitične primerjalne podatke osebnih dohodkov tudi za redni delovni čas, saj bi le taka primerjava dala bolj realno oceno gibanja osebnih dohodkov in tudi negiralna oceno, da osebni dohodki v zdravstvu ponekod niso kritični. Posebej je še opozoril na probleme, ki jih imajo delavci v bolnišnicah, saj so zaradi visoke strukture materialnih stroškov v ustvarjenem dohodku v družbenih dejavnostih najbolj povrženi močnim inflacijskim gibanjem. Naraščajoči materialni stroški pa jim „odžirajo“ osebne dohodke. Zaradi tega je tudi fluktuacija kadrov velika, kar povzroča dodatne organizacijske in finančne težave.

Delegat konference sindikata delavcev organov za notranje zadeve MARJAN ZADNIK je na kongresu spregovoril o odgovornem in težkem delu delavcev v organih za notranje zadeve, zlasti v milici, in o tem, da so življenjski in delovni pogoji teh delavcev neprimerno slabši kot v drugih dejavnostih. Zavoljo tega je veliko število nezasedenih delovnih mest, zlasti v milici. Mlajši kadri se težko odločajo za ta poklic, ne samo zato, ker je odgovoren in naporen, temveč tudi zato, ker je bil vseskozi slabo nagrajevan. Stanovanjski problemi so se v organih za notranje zadeve že tako nakopičili, da resno ogrožajo normalno delo in predstavlja oviro pri kadrovanju. Trenutno je nerešenih 680 stano-

vanskih problemov, za katere pa ni izgledov, da bi jih rešili, če ne bodo dobili zagotovljenih večjih sredstev iz republiškega proračuna. Opozoril je tudi na problem, ki izstopa ob predlogu dopolnitve sistema pokojninskega in invalidskega, zavarovanja, saj v njem delavci organov za notranje zadeve niso posebej omenjeni. Delavci v teh organih pa me-

Igor PONIKVAR, višji upravni delavec, novoizvoljeni podpredsednik RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije

nijo, da mora tudi bodoči pokojninski sistem upoštevati ugodnosti tako, kot so bile urejene doslej. Delegat carinskih delavcev MILAN ŠČUKA je govoril o težkih življenjskih in delovnih pogojih delavcev v carini. Tudi on je pozval kongres, naj se sindikat delavcev družbenih dejavnosti zavzame za ureditev problemov carinskih delavcev in pa za to, da bi v novem pokojninskem sistemu dobili cariniki beneficiran delovni staž.

Delegati med plenarnim zasedanjem

Republiški odbor in njegovi organi

Po zaključku kongresa se je sestal na konstituantno sejo novoizvoljeni republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Za predsednika odbora je bil vnovič izvoljen VINKO KASTELIC, dipl. pravnik, za podpredsednika odbora pa sta bila izvoljena SLAVKO GRČAR, dipl. upr. pravnik in IGOR PONIKVAR, višji upravni delavec. Za organizacijskega tajnika republiškega odbora je bila izvoljena SONJA OMAHEN, socialni delavec.

Za predsednike izvršnih odborov republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije so bili izvoljeni:

Izvršni odbor za znanost in visoko šolstvo – MITJA ZUPANČIČ, dipl. inž.;

Izvršni odbor za vzgojo in izobraževanje – FRANC GALIČ, profesor;

Izvršni odbor za zdravstveno in socialno zavarovanje – dr. SONJA MEJAK;

Izvršni odbor za socialno varstvo – ANKA TOMINŠEK, dipl. pravnik;

Izvršni odbor za državno upravo, pravosodje in družbene organizacije – dr. MARJAN PAVLIČ;

Izvršni odbor za denarne zavode in zavarovalstvo – MILUTIN MUŽIČ, dipl. pravnik;

Izvršni odbor za kulturo – predsednik bo izvoljen kasneje.

Za sekretarje izvršnih odborov pa so bili izvoljeni Silva BAUMAN, dipl. oec.; Marko KAMENŠEK, dipl. oec. in Majda POLJANŠEK, profesor.

V predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti v novi mandatni dobi so bili izvoljeni razen predsednika, obeh podpredsednikov in predsednikov izvršnih odborov še: Geza ČAHUK, predmetni učitelj; Peter PAVLIČ, referent, Iva PROSENC; socialni delavec, Niko ŠEBART, predmetni učitelj in Ivica TAUTOVIČ, socialni delavec.

Razen članov predsedstva predsednikov in sekretarjev izvršnih odborov sestavljajo plenum republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije v novi mandatni dobi: dr. Jože BEDERNJAK; Jože BENCINA, dipl. pravnik; Joško BOŽIČ, višji upravni delavec; dr. Engelbert BURJA; Janko BURNIK, višji upravni delavec; Stane CURK, svetovalec; Roman ČELESNIK, učitelj; Gvido ČEPIN, učitelj; dr. Bojan ČERNJAVIČ, Boto DJOROVIČ, dipl. pravnik; Tone FRANTAR, svetovalec; Vekoslav FRBEŽAR, profesor; Neža GNEZDA, učiteljica; dr. Dobrivoj GODIČ; Viktor Istenič, dipl. oec.; Anton JESENŠEK, profesor, Franc JEŽOVNIK, referent; mr. ph. Anton KANČ; Stane KANDUČ, dipl. pravnik, dr. Slavko KOBİ; dr. Borut KOCIJANČIČ; Narcis KOCJANČIČ, dipl. pravnik; Tine KOKELJ, dipl. oec.; Jože KOKOT, predmetni učitelj; Mara KOPRIVC, vzgojiteljica; Janko KOREN, predmetni učitelj; Dora KRANJC, knjižničarka; Ivan KRANJEC, gradbeni inšpektor; Miroslav LEŠNIK, predmetni učitelj; Julij MAROLT, inšpektor; Brigita MAUŠAR, socialni delavec; Ignac MIKLIČ, kriminalist; Oton MLAKAR, vodja skupine; Franc NOVAK, dipl. pravnik; Peter NUK, profesor; Rihard OVČEK, predmetni učitelj; Marijan PANČUR, operni pevec; Zdenko PAVLINA, dipl. pravnik; Stane PELAN, dipl. psiholog; Valentin PIVK, profesor; Marica POLIČ, analitik; Jana POTOČNIK, socialni delavec; Franc RAHTELJ, predmetni učitelj; Franc RAKAR, predmetni učitelj; Nada SKOK, vodja pisarne; Elizabeta SOBOČAN, učiteljica; dr. Slavko SUŠIN; Jože SUVOROV, dipl. inž.; Pavle SVETE, dipl. pravnik; Ljuban ŠEGA, pravnik; Janko ŠTRUKELJ, referent; Matija TROTOVŠEK, višji upravni delavec; dr. Jože UDOVIČ; Andrej UJČIČ; umetnostni zgodovinar, dr. Stane URBAS; Herman VEHOVAR, predmetni učitelj; Ivan VESEL, načelnik oddelka; Franc VODOPIVEC, defektolog; dr. Bojan VRTOVEC; dr. Franc ZABUKOVŠEK; Marjan ZADNIK, višji upravni delavec; Slavica ZIRKELBACH, profesor; Stane ŽULA, učitelj; Alojz ŽUNTAR, dipl. oec.

Za predsednika nadzornega odbora RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je bil izvoljen Bine KOBENTAR, v odboru pa so še Pavle BUH, Miloš HANŽIČ, Rudi KOCJANČIČ in Lojze ŠTEFANČIČ.

V delegacijo za Centralni odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije so bili izvoljeni: Slavko GRČAR, Vinko KASTELIČ, Igor PONIKVAR, Niko ŠEBART, Ivica TAUTOVIČ in Jože TAVČAR.

S kongresa poročala in posebno izdajo uredila Nena LUZAR

EXCORRADO

TONIC WATER

... v jugoslovanskih sindikatih

NEZADOVOLJNI
Z UKREPI VLADECENTRALNI
ODBOR

Na seji predsedstva Centralnega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije so člani ostro reagirali na ekonomsko politiko zvezne vlade. Ukrepi zveznega izvršnega sveta, sprejeti v teku letošnjega leta, so po mnenju članov tega odbora samo nadaljevanje stare prakse parcialnih rešitev, ki pa ne omogoča skladnejšega in stabilnejšega razvoja posameznih grupacij gospodarstva, zlasti pa kmetijstva, živilske in tobačne industrije. Ukrepi zvezne vlade so sicer napovedovali intenzivnejši razvoj kmetijske proizvodnje in stabilizacijo gospodarstva nasploh, s tem pa tudi živilske standarde delavcev, toda tega cilja nismo uresničili. Pomanjkanje radikalnejšega odnosa ekonomske politike do kmetijstva pa je v letošnjem letu prispevalo k temu, da na tržišču primanjkuje posameznih proizvodov, da se zmanjšuje izvoz, medtem ko po drugi strani občutno narašča uvoz živil. Po podatkih direktorja za rezerve smo samo v letošnjem letu uvozili za 175 milijonov dolarjev kmetijsko-živilskih proizvodov; če pa bi kmetijstvo dobilo le 75 milijonov dolarjev, bi lahko samo zadostilo potrebam jugoslovanskega tržišča pa še izvozili bi lahko posamezne proizvode!

Predsednik Centralnega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Vasil Dimov je na seji izjavil: „Vse je možno cenejšje kupiti v inozemstvu, torej tudi kmetijsko-živilske proizvode. Toda bržčas le imamo neko svojo nacionalno politiko uvoza! Če smo dobri gospodarji, potem moramo uvažati samo najnujnejše, ne pa vseprek. Stalno zviševanje cen ne bo stabiliziralo gospodarstva in uredilo odnosov v njem. Nasprotno: ti odnosi se bodo še poslabšali!“

Višje najemnine?!

Sekretariat za urbanizem Srbije predlaga, da bi se sedanje stanovanjske najemnine do leta 1975 povečale za 165%. Pred tem povečanjem pa bi se sedanje najemnine morale povečati za kakih 14%, da bi izpolnili zadnji „obrok“ povečanja, predviden s stanovanjsko reformo iz leta 1966. Stanovanjske najemnine v Srbiji naj bi se od 1. januarja 1972 povečale za 25%, v naslednjih 4 letih pa bi bilo letno povečanje precej večje. Po mnenju sekretariata je potrebno prevrednotiti celoten družbeni stanovanjski sklad.

Prva napoved razvoja

Pripravljen je prvi projekt novega srednjeročnega načrta razvoja Jugoslavije do leta 1975

Po prvem projektu novega srednjeročnega načrta razvoja Jugoslavije naj bi v prihodnjih petih letih odprli 600.000 novih delovnih mest. Če upoštevamo naravni odliv, bi lahko zaposlili 900.000 ljudi. Zainteresiranost tujih partnerjev naj bi

izkoristili za uvoz kapitala, ki bi ga vložili v razširjeno reprodukcijo in s tem zaposlili na tisoče novih delavcev. Odstotek delavcev, ki se vračajo iz tujine, bi se s sedanjih 25% lahko povečal na 40% letno. Če dosežemo gospodarsko rast, ki bi

bila večja kot v prejšnjem petletnem obdobju, se bodo osebni dohodki dvignili od povprečno 1170 din v letu 1970 na 1500 v letu 1975.

Projekt predvideva tudi ukrepe za hitrejši razvoj premalo razvitih republik in pokrajine Kosovo, ekonomsko stabilizacijo in konvertibilnost dinarja, izvozno ekspanzijo, dvig materialnega položaja gospodarstva itd. Če se bodo vsa ta predvidevanja uresničila, se bo narodni dohodek dvignil od povprečno 750 na 1000 dolarjev na prebivalca.

ČRNA GORA: UGODNEJŠE

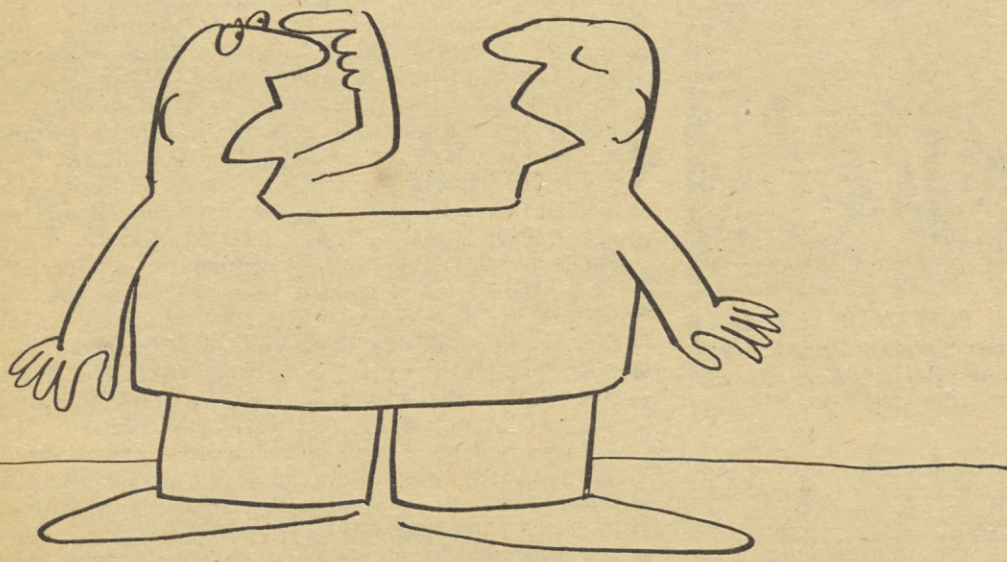
Dr. Žarko Bulajić, predsednik IS Črne gore, je izjavil, da je glede nelikvidnosti Črna gora v dosti ugodnejšem položaju kot druge republike. Terjatve Črne gore znašajo 500 mi-

lijonov dinarjev več kot znašajo zahtevki, ki naj jih plača Črna gora. Predsednik Bulajić meni, da v praksi ne bo prišlo do kliringa, čeprav so mnogi z besedami za splošni kliring.

Za četrtno večji OD

Statistiki so izračunali, da so v prvih sedmih mesecih letos prejeli zaposleni državljani skupaj 37.346 milijonov dinarjev. Ta vsota neto osebnih dohodkov je za 26% večja od zaslužkov v istem obdobju lani. Posebno zanimivi so „ostali osebni prejemki“, ki hitreje rastejo od osebnih dohodkov. Njihova skupna vsota ni tako nepomembna in znaša v 7 mesecih 5.100 milijonov dinarjev ali 41% več kot v istem obdobju lani.

A. Novak

JUGODVOJČEK

— Nikar mi ne soli pameti, katera je prava pot uresničevanja reforme!

V snovanju novega bančnega sistema

• Predvidene so bistvene novosti v našem denarnem gospodarstvu • Napovedane spremembe pričajo, da vse bolj sproščamo blagovno-denarne odnose

V zvezni skupščini pripravljajo nov zakon o bankah in kreditnih poslih. S tem zakonom bodo določili enotne pogoje za ustanavljanje bank, enotne norme za pridobivanje sredstev, poslovanje in delitev njihovih dohodkov ter podlago za upravljanje bank, kot tudi druga vprašanja, ki so neposredno povezana z našim bančnim in kreditnim sistemom.

Eno od temeljnih načel, ki so izražena v predlogu zakona, je, da organizacije združenega dela, interesne skupnosti in druge organizacije ustanovljajo oziroma lahko ustanovljajo z združevanjem svojih sredstev banke, da bi si zagotovile denarna sredstva za opravljanje in razširitev svojih gospodarskih in drugačnih dejavnosti. Družbeno-politične skupnosti lahko prav tako sodelujejo pri ustanavljanju bank, v določenih primerih pa lahko celo ustanovljajo različne vrste kreditnih ali finančnih organizacij. V svojem bistvu pomeni torej predlog zakona pomembno spremembo sedanjega bančnega in kreditnega sistema, in sicer tako v sistem delu, ki zadeva položaj in vlogo našega bančništva, kot tudi v delu, ki ureja odnose med gospodarstvom, bankami ter družbeno-političnimi skupnostmi.

V zvezni skupščini pripravljajo tudi predlog zakona o vrednostnih papirjih, ki jih lahko izdajajo delovne in druge organizacije. Po tem zakonu bi smele delovne in druge organizacije, družbeno-politične skupnosti, skladi in skupnosti ter samostojne pravne osebe izdajati različne vrednostne papirje za zbiranje denarnih sredstev. Taki vrednostni papirji so lahko obveznice, certifikati o združenih sredstvih, blagajniški zapisi, potrdila bank o naloženih sredstvih itd.

Po novem zakonu bodo lahko gospodarske organizacije, ki v smislu veljavnih predpisov združujejo svoja sredstva za skupno poslovanje, izdale certifikate za sredstva, ki jih bodo zbrale iz tega naslova. Izdaja certifikatov gospodarskih organizacij pa je povezana z združevanjem sredstev za skupno poslovanje, razumljivo, v skladu z veljavnimi predpisi o združevanju sredstev v gospodarstvu.

Komisija za revizijo zakonov s področja kreditno-monetarnega in bančniškega sistema pa je pripravila predlog zakona o narodni banki Jugoslavije in o enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in avtonomnih pokrajin. Tudi po novem zakonu naj bi imela Narodna banka Jugoslavije emisijsko funkcijo, skupaj z narodnimi bankami republik in avtonomnih pokrajin pa naj bi tvorila zavode enotnega monetarnega sistema.

Sprejem novega zakona o Narodni banki Jugoslavije narekujejo torej spremembe, ki jih uveljavljajo ustavni amandmaji, predvsem pa spremenjena vloga federacije. V tem smislu dobiva tudi Narodna banka Jugoslavije drugačno vsebino nalog, kot jo je imela doslej, to je naloge v razmerah enotnega monetarnega poslovanja, v katerem so vključene tudi narodne banke republik in avtonomnih pokrajin.

Napoved teh zakonskih novosti v našem denarnem gospodarstvu nedvomno priča, da blagovno-denarne odnose vse bolj sproščamo, hkrati pa krepimo materialno samostojnost in finančno odgovornost republik in pokrajin za gospodarske odločitve, ki jih sprejemamo.

V. B.

NE NA ROKE

Še ta mesec bodo začeli v BiH izplačevati osebne dohodke prek hranilnih knjižic in tekočih računov. To so sklenili na seji izvršnega odbora gospodarske banke Sarajeva, ki je razpravljala o izvajanju programa mobilizacije sredstev prebivalstva in gospodarstva v republikli. Mnoge delovne organizacije so sklenile po pogovoru z delavci, naj jim v prihodnje izplačevajo zaslužek na ta način. Med prvimi v republikli bodo prejeli zaslužek prek hranilnih knjižic in tekočih računov organi IS BiH, delavci sarajevskega Energoinvesta, Unisa in drugih velikih delovnih organizacij v republikli.

V BiH izplačajo letno na račun osebnih dohodkov od 8 do 9 milijard dinarjev. Ko bodo ta sredstva izplačevali prek hranilnih knjižic in tekočih računov, bo dobila gospodarska banka pomemben kapital za reševanje nelikvidnosti v republikli.

Največje breme: izgube

Obe največji delovni organizaciji v pokrajini Kosovo sta v minulih petih letih poslovali z izgubo

Razvoj pokrajine Kosovo je tesno povezan z razvojem „Trepče“ v Kosovski Mitrovici in „Kosova“ v Obiliću, ki sta največji podjetji v pokrajini. Perspektiva obeh podjetij je v bistvu skrb celotne pokrajine, vendar prispevki teh kolektivov razvoju Kosova niso to, kar se je od njih upravičeno pričakovalo. Oba kolektiva sta imela

v minulem petletnem planu za milijardo dinarjev izgub. Cene proizvodov „Trepče“ na domačem trgu so tako nizke, da vsako leto ustvarijo nekaj deset milijonov dinarjev izgube. „Trepča“ investira tudi v nerazvita področja, v rudnike v Srbiji in Črni gori, v zadnjem času pa tudi v BiH. Vprašanje pa je, ali je „Trepča“ storila za razvoj

Kosova vse, kar je v njeni moči. Kosovo prodaja plin v Makedonijo polovico ceneje od dejanske cene, električno energijo pa pod ceno elektrogospodarske skupnosti Srbije. Če se „Trepča“ in „Kosovo“ ne bosta rešila iz sedanjih razmer, potem tudi možnosti, da se Kosovo reši zaostalosti, ne bo mogoče uresničiti.

TE DNI
SO REKLIČlan CK ZKS ZVON
DRAGAN v razpravi na za-

nji seji CK ZKS Slovenije:

„Odgovornost člana pred la-
no partijo za realizacijo njego-
politike, stališč in sklepov je
izbežna, dokler so stališča o
ljavna in če imamo stališča o
kem družbenem vprašanju.
tem primeru pa neposredno o-
vezuje komuniste, od članov
lavske svetov, odbornikov, po-
slancev, članov Socialistične
zveze, sindikatov do izvršnega
sveta itd. Če stališča nimamo,
jih ne potrebujemo, ali če so
slaba, jih moramo spremeniti
določenih metodah, na podlagi
argumentov. Če politično oceno
nujemo posameznega komu-
nistu in njegovo ravnanje ne
ugotavljamo skladnost njegove
konceptij in dejanj s politikom,
stališči in sklepi ZK, še ne po-
meni, da obračunavamo z njim.
Ča bi vsako tako potezo okvali-
ficirali – in to celo zunaj partije
– kot obračunavanje s posame-
niki, potem sploh ne vem, kaj
bomo praktično uresničili poli-
tično odgovornost komunistov
za njihovo ravnanje v konkretni
družbeni akciji, ne pa v filozof-
zofski debati.“

Ze današnji prepadi med sta-
lišči in dejanji močno spoo-
jedajo v oči delavskega razreda
in vseh delovnih ljudi avanta-
gardni položaj ZK. Gotovo na
delavski razred in narod na te-
stopnji socialističnega samo-
upravnega razvoja ne potrebuj-
jeta le zato, da smo njuna za-
kladnica naprednih idej in teore-
tičnih spoznanj, marveč tudi in
predvsem za revolucionarno
družbene prakse. Znana je re-
nica, da je glavni kriterij pri re-
nični avantgardnosti, kako so
družbena praksa spreminjajo,
kakšnim uspehom se napredne
ideje spreminjajo v prakso. Tu
pa očitno ne gre samo za demo-
krično razpravo in plodno
sprejemanje stališč, temveč tudi
za organizirano akcijo komu-
nistov v vseh strukturah družbe,
upoštevajoč in razvijajoč pravila
njene samoupravnega socialis-
tičnega demokratičnega ustro-
ja, vse od ustave, zakonov
in avtonomnih norm, ki si jih
postavljajo same samoupravne
delovne skupnosti.“

Član CK ZKS MILAN KU
ČAN na zadnji seji CK ZKS
Slovenije:

„Kje se morajo člani Zveze
komunistov opredeljevati in
kdaj? Veliko je članov ZK, ki se
opredeljujejo, vendar na ne-
pravem mestu: v gostinlah, po-
hodnikih, po telefonih, ne opre-
deljujejo pa se na mestih in pro-
storih oziroma v postopkih, ki
jih predpisuje naš statut. Tudi to
omogoča atmosfero politič-
kantstva.“

Velikokrat je slišati vprašanje,
zakaj se je potrebno sklicevati na
statut, da je to nesimpatično, da
to kaže na odnose v Zvezi komu-
nistov, da je to odvečni forma-
lizem itd. Sam bi dejal, da je
spoštovanje statuta kot doku-
menta, ki opredeljuje načela poli-
tičnega delovanja v ZK, še
kako pomembno.

Ne gre za pravila igre, kot se
to zdaj poudarja, ker so ta lastna
večpartijskim odnosom. Tu, pri
nas, pa igre ni, so načela in zanje
gre. Spoštovanje poti, ki naj pri-
pelje do odločitve, je po-
membno tudi zaradi tega, ker je
od nje mnogokrat odločilno od-
visno, kakšna ta odločitev bo.
Brez tega bomo zapadli v ma-
chiavelizem, dali bomo domo-
vinsko pravico geslu častiljivega
jezuitskega generala: cilj posve-
čuje sredstvo.

Od tod do popolne birokrat-
ske restavracije odnosov v ZK pa
je samo še majhen korak. Spo-
štovanje statuta je torej izredno
pomembno. Prav bi bilo, da to
ponovno povemo. Vedeti pa mo-
ramo, da se statuta moramo
držati vsi, da enako obvezuje vse
člane ZK.“

Povečujejo izvoz

Predstavniki mariborske Tovarne stikalnih naprav so podpisali v Beogradu pogodbo o dobavi transformatorskih postaj za Sovjetsko zvezo v skupni vrednosti 8 in pol milijona dinarjev. Transformatorske postaje mora mariborsko podjetje dobaviti sovjetskim kupcem v prvi polovici prihodnjega leta. Sklenjena pogodba je prvi večji posel Tovarne stikalnih naprav za prihodnje leto za klirinško področje, medtem ko imajo za konvertibilno že podpisana naročila v vrednosti 4 milijone dinarjev. Letos bo dosegel izvoz Tovarne stikalnih naprav približno poldrugi milijon dolarjev ali približno tretjino celotne proizvodnje.

NOČNO DELO ŽENSK

Republiška gospodarska zbornica je prejela 134 vlog za izdajo soglasja o podaljšnem delavniku za ženske za leto 1971. Razen nekaj izjem gre večinoma za vloge industrijskih gospodarskih organizacij. Približno tretjina vseh industrijskih organizacij ima uvedeno delo v treh izmenah, ta sistem pa se v praksi kljub poudarku na „občasnih uvedbi nočnega dela žensk“ vse bolj razraža na stalno podaljšani delavnik. Kot kompenzacijo za nočno delo nudijo ta podjetja dodatno plačilo, dodatne proste dneve ali podaljšanje letnega dopusta.

Kako okrepati zoper nočno delo žensk? Zaenkrat je na voljo le analiza o njegovem obsegu, ki predstavlja prvi pregled problematike zaposlovanja žensk v nočnem času. Se vedno pa je brez predlogov, kako ugrizniti v to kislo jabolko.

Varljiva številka

Prvič po 1966. letu daje služba družbenega knjigovodstva optimistično sliko poslovanja naše ekonomike. Trdi namreč, da je prvo polletje gospodarstvo zaključilo s 35 % večjim družbenim proizvodom kot lani. Toda sedanja visoka stopnja inflacije ustvarja nerealno sliko ekonomskega napredka. Ze davno je znano, da je naraščanje družbenega proizvoda rezultat inflacije. Če želimo oceniti puls jugoslovanskega gospodarstva, potem so podatki, za katere gre, samo dobra osnova za nadaljnje resnejše analize in ocene.

Govorijo delavci industrije transportnih sredstev Itas Kočevje

Delavce industrije transportnih sredstev in opreme ITAS Kočevje smo vprašali, kako ocenjujejo pobudo slovenskih sindikatov, naj bi ob koncu leta znašali najnižji zaslužki 1000 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času, ter kje — po njihovem mnenju — v delovni organizaciji še obstajajo možnosti, da bi ta cilj čimprej dosegli. Odgovorili so:

Tone JAKOVAC, KV ključavničar, samski, zasluži približno 1500 din (prvi z leve): „Slišal sem za to pobudo slovenskih sindikatov, strinjani pa se z njo le pod pogojem, da bi tak najmanjši zaslužek dobivali tisti, ki skrbijo sami zase; tisti pa, ki preživljajo družine, bi morali dobiti več! V našem podjetju sicer zdaj ni veliko takih, ki bi zaslužili manj kot tisočaka na mesec, in bi zato vprašanje drugače zastavili: kaj narediti, da bi vsi imeli boljše zaslužke. Po mojem za to obstajajo različne možnosti. V našem oddelku je, denimo,

pretežno ročno delo, ki pa bi ga bilo mogoče precej mehanizirati. Če bi dobili kaj več strojev, bi nedvomno naredili več in z manj truda, proizvodnja pa bi bila cenejša. Drugo možnost pa vidim v boljši preskrbi z materiali. Nabava se izgovarja na ne-likvidnost, ampak ne verjamem, da ta pomeni glavni vzrok za zastoje.“

Vladimir KOMAC, KV varilec v obratu za montažo sklopov, z osebnim dohodkom kakih 2000 din in z ženino „plačo“ skrbita za dva otroke (drugi z leve): „Vse pohvale vredno je, da se sindikat v tem smislu zavzema za delavce, vendar bi moral ob današnji druginji določiti višji minimum! Pri nas lahko vsaj toliko zasluži vsak delavec, če se le zanima za delo, če se potruji pri delu in če ima kaj vzeti v roke, hočem reči, če je material v skladišču, če proizvodnja nemoteno teče.“

Alojz ŠPOLER, vodja obrata montaže sklopov, mesečni zaslužek približno 2000 din; z ženo, ki je

tudi zaposlena, skrbita za dva otroke (v sredini): „Stališče sindikatov se mi zdi v redu. Razumem ga v tem smislu, da mora podjetje zagotoviti pogoje za to, da delavec lahko toliko ustvari, da potem tudi zasluži vsaj tisoč dinarjev. Skratka, gre za interes do dela, ne pa za to, da nekdo samo hodi v službo in bi zato moral dobiti vsaj tisoč dinarjev na mesec. Kot vsepovsod pa je nekaj takih ljudi tudi med nami! Vsi skupaj pa lahko pridemo na boljše zaslužke, če bi tudi v praksi pokazali boljši odnos do dela, če bi bolj varčevali z materialom in če bi tudi sodelavcem pomagali, da bi lažje opravljali svoje delo, namesto da nekateri gledajo le svoj posel, za drugo pa jim ni mar!“

Anton KOLETA, KV rezalec z mesečnim dohodkom približno 1900 din; z ženo, ki je tudi v službi, skrbita za dva otroke (drugi z desne): „Ob stabilnih cenah bi se mi zaslužek 1000 din zdel primeren kot

mimum zaslužka delavca, če izpolnjuje svoje obveznosti. Tako pa je sedanji minimum odločno prenizek glede na nenehno naraščanje življenjskih stroškov. Vprašujete me o možnostih izboljšanja osebnih dohodkov? Menim, da pri izkoriščanju delovnega časa pri sedanji organizaciji dela ne bi mogli kaj

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti

poljuven

prida pridobiti. Veliko pa bi lahko dosegli, če bi izboljšali organizacijo dela in proizvodnje. Je res treba, da toliko strojev stoji, namesto da bi z njimi delali in ustvarjali dohodek? Mar zares moramo delati vedno od danes do jutri, potem pa se lovimo na vseh koncih in krajih, namesto da

bi načrtovali na daljše roke? vem, morda se motim, ko tako vorim, morda res ne more biti drugače, vendar mislim, da so v organizaciji dela naše največje rezerve. Zakaj jih ne bi izkoristili?“

Jože BAUER, NK delavec v transportu, osebni dohodek kakih 1000 dinarjev; preživlja ženo in dva otoka (desno): „Prav je, da se sindikat poteguje za to, da bi tudi težak moral biti višji! Režijski delavci so v našem podjetju sploh revni. Proizvodnim delavcem se krepko pozna, če presežejo normo, medtem ko se mi v transportu lahko pretegnemo, pa se bo zelo malo znalo v kuverti. Mislim, da bi ob delu moral bolj vplivati na višino služka, kot pa vpliva zdaj. Drugi bomo zares izgubili voljo do dela, si želeli, da bi ga imeli čim manj, „plačo“, ki je praktično iz meseca mesec enaka!“

Z delom, drugače ne gre...

V industriji transportnih sredstev in opreme ITAS Kočevje le še 20 do 30 ljudi izmed 530 zaposlenih prejema manj kot tisočakov na mesec

Za kolektiv industrije transportnih sredstev in opreme ITAS Kočevje velja, da je praktično že odpravil zaslužke pod 1000 dinarjev. Manj kot toliko namreč prejema le še 20 do 30 ljudi od 530 zaposlenih. Teh posameznih primerov pa verjetno nikoli ne bodo mogli dokončno „likvidirati“, saj gre za ljudi, ki jim manjka znanja ali sposobnosti, da bi z enakim tempom kot drugi opravljali svoje delo, ki so na bolniškem dopustu, ali pa za take posameznike, ki samo hodijo v službo, ker pač nekje „morajo“ biti na plačilnem seznamu.

Povedati pa velja, da kljub sedanjemu povprečnemu zaslužku 1600 dinarjev v podjetju ITAS niso zadovoljni z višino

osebnega dohodka pa tudi s sedanjim sistemom delitve osebnih dohodkov ne! Čeprav odpravljanje zaslužkov pod 1000 din glede na navedene podatke sploh ni predmet razprave, pa je ravno zdaj „na tapeti“ sprememba pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, s čimer želijo v podjetju ITAS stimulirati še večjo storilnost in na tej podlagi zaposlenim omogočiti boljše zaslužke.

KAKO JE ZDAJ, KAJ HOČEJO?

Za razliko od številnih drugih organizacij je ITAS uveljavil vrednotenje konkretnih opravil in ne delovnih mest. S tem so z ene strani želeli doseči, da bi se

kar najbolj zmanjšal pritisk na opravljanje tako imenovanih režijskih proizvodnih del, z druge strani pa to, da bi vsakdo opravljal dela, za katera je najbolj usposobljen. Obliko stimulacije v tako zasnovanem delitvenem sistemu pa naj bi pomenili nizki normativi, ki jih kolektiv visoko presega in tako ustvarja sedanjo višino osebnega dohodka.

„Tako je pri nas zdaj in rečem lahko, da smo na tej osnovi v minulih letih močno povečali produktivnost, ustvarili pritisk za boljšo organizacijo dela in odpor proti režijskim plačam, ki so pri nas zelo nizke“, je povedal vodja splošnega sektorja Janez Hering. „Rezultat vsega tega je, da smo mimo drugega dosegli tudi se-

danjo raven osebnih dohodkov. Vendar pa naši ljudje kljub velikim možnostim za preseganje norm želijo imeti višji del stalnega osebnega dohodka. Z novim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov, ki bo v najkrajšem času prišel v javno razpravo, si prizadevamo uresničiti tudi to željo. Seveda ne tako, da bi preprosto zviševali „plače“, ampak tako, da bomo obenem zaostri tudi časovne normative, delovna opravila pa ovrednotili z dinarji in ne pa s točkami, kakor je zdaj. Novi pravilnik je sicer zasnovan, tako, da bi pridni delavci še vedno lahko presegali norme za 20 do 30 %, medtem ko je sedanje povprečno preseganje precej večje. Ker bo preseganje

delovne obveznosti tudi v prihodnje pomenilo glavno možnost za izboljšanje osebnih dohodkov, povsem realno činamo s tem, da bomo z vsemi osnovnimi dohodki in večjih normah vseeno vno spodbudili interes za izboljšanje storilnosti in kvalitete dela, čemur morajo slediti tudi boljši poslovni rezultati. Če bomo dosegali, bi seveda lahko izplačali ustrezno zaslužke. Kdaj naj bi se to zgodilo, še ne moremo reči, saj marsikaj odvisno od vsebine sodelavnega dogovora podjetja, naše stroke. Predvidoma bomo zaslužke „po novem“ oblikovali in delili od novega letnega naprej.“

ZA LENUHE NI POTUHE!

„Stališče sindikatov o zagotovitvi najmanjšega zaslužka 1000 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času pri nas razumemo tako, da mora delovna organizacija zagotoviti pogoje za to, da „zadnji“ delavec toliko lahko tudi zasluži ob enakem normalnem delovnem tempu.“ Je poudaril predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata podjetja ITAS Jože Kozina. „To pomeni, da tudi prizadeti delavec mora pritruditi in izkoristiti možnost, ki mu jo daje delo, da se mu pokažejo voljo do dela, da se mu daje in interes. Z izjemo nekaterih pomožnih režijskih delavcev, kjer so zaslužki nekaj nižji, tisočakov, vsi proizvodni delavci lahko zaslužijo najmanj toliko, če tudi delajo, kakor je pri nas navada. S tem hočem reči, da za lenuhe pri nas ni potuhe in je nikoli tudi ne bo! Po drugi strani pa se kajpak trudimo, da bi slehernega delavca zaposlenega pri našem delu, da bo lahko zaslužil največ, ustvaril in zato tudi zaslužil. Skratka kakršenkoli bo naš novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, bo prav gotovo stimuliral tiste, ki delajo in ki hočejo delati. Mislim, da je tak tudi namen sindikatov.“

MILAN GOVEK

KOLEKTIV PODJETJA RADENSKA URESNIČUJE SVOJE NAČRTE

V Radencih vse lepše

Prihodnje leto novemu rekordu naproti ● Prvi dnevi poslovanja hotela Radin so demantirali vse pomisleke in dvome

„Bilo je srečno naključje, da je pred 130 leti zanesla pot študenta medicine Karla Henna med obmurske livade, kjer ga je klokotanje vode in plina opozorilo na tedaj divje radenske vrelece...“, pripoveduje zgodovina.

Leta 1869 so se pojavile na trgu prve steklenice z radensko. Kljub razvoju medicine je obdržala mineralna voda iz radenskih vrelecev svojo polno medicinsko vrednost.

V Radencih so doslej zajeli že več kot 50 vrelecev, katerih mineralna voda šteje po količini mineralnih snovi in naravnega ogljikovega dioksida med najbogatejše mineralne vode v Evropi.

START NA 300 MILIJONOV LITROV!

Radenci so danes največji proizvajalec mineralne vode v Jugoslaviji in pošiljajo letno na trg blizu 220 milijonov litrov mineralne vode. Iz-

važajo na tržišča Italije, Avstrije, Nemčije, Švedske, Kanade, Združenih držav Amerike in Avstralije.

„V proizvodnji mineralne vode imamo široke možnosti...“, pripoveduje Martin Sredenšek, direktor splošnega sektorja Zdravilišča Radenska. „Kljub temu, da smo zabeležili v minulih desetih letih velik napredek v proizvodnji mineralne vode, še nismo rekli zadnje besede. Za ponazoritev: pred enajstimi leti smo napolnili 23 milijonov steklenic, lani že 169 milijonov, letos 220 milijonov, medtem ko naj bi jih prihodnje leto že 300 milijonov.“

V sklopu podjetja Radenska so danes zajete naslednje dejavnosti: eksploatacija prirodne mineralne vode in ogljikovega dioksida ter proizvodnja brezalkoholnih pijač, turistično gostinska dejavnost, zdravstvena in končno tudi stanovanjsko-komunalna dejavnost.

„Letni promet podjetja znaša 300 milijonov, na prvem mestu pa je seveda proizvodnja mineralne

vode...“, nadaljuje svojo pripoved Martin Sredenšek. „Kot rečeno bomo v prihodnje še povečali proizvodnjo mineralne vode. Tako se že več let ukvarjamo z hidrogeološkimi raziskavami. Kar pet vrtnih garnitur nenehno dela po vnaprej določenem načrtu. Delamo poizkusne in eksploatacijske vrtnice tja do globine 900 metrov. To nas letno velja 20 milijonov dinarjev.“

Podjetje Radenska ima še lepe možnosti prodaje svoje mineralne vode. Posebno v vročih poletnih mesecih, ko je žeja večja, kot pa je na voljo osvežujoče mineralne vode.

„V želji, da bi prodali še več svoje vode in zadovoljili povpraševanje trga, smo v nekaterih jugoslovanskih mestih že postavili svoja skladišča. Že v bližnji prihodnosti naj bi imeli skladišča v vseh večjih mestih,“ razlagajo v Radencih.

Letos se je podjetje Radenska uveljavilo na tržišču tudi s svojo osvežujočo brezalkoholno pijačo

Deit, ki jo izdeluje po švicarski licenci. V letošnjem letu je predvideval plan podjetja prodajo 3 milijonov litrov Deita, že do srede septembra pa so prodali skoraj 7 milijonov litrov tega napitka.

HOTEL RADIN PRVI NA ŠTAJERSKEM

Nekako vzporedno s proizvodnjo mineralne vode se je v Radencih razvilo tudi sodobno zdravilišče mednarodnega slovesa za bolezni srca in krvnega obtoka, ledvic, presnove in živčevja.

Ljudi, ki iščejo zdravja v Radencih, je iz leta v leto več. Zato si mora zdravilišče, ki igna sicer razmeroma velike kapacitete, pomagati tudi z zasebnimi sobami.

„Letos so imeli naši gostje na voljo blizu 180 privatnih postelj...“, pojasnjuje Martin Sredenšek, toda pomanjkanje kapacitet je kljub temu še vedno pereče. Zato namestavljamo graditi nove hotele.

Med najnovejše in najpomembnejše pridobitve Radencev gotovo šteje hotel Radin, ki je bil predan svojem namenu pred tremi tedni. Hotel je naj sodobnejši na Štajerskem, prvi in edini hotel A kategorije. Sestnadstropni hotel ima 242 ležišč, 430 pokritih sedežev in 800 sedežev na vrtu restavracije. Sobe in apartmaji so opremljeni s telefoni, radioaparati, televizorji, nič ne manjka, kar potrebuje hotel tako visoke kategorije: tu so soba za bridge, soba za biljard, boutique trgovina, kmalu pa bo nared tudi pokrit plavalni bazen s savno, kopalniščem z mineralno vodo in fizioterapevtskimi prostori.

Pred časom, ko so hotel Radin še gradili, so nekateri trdili, da Radenci ne potrebujejo tako luksuznega objekta, češ da zanj ne bo pravega interesa. Praksa pa je te trditve demantirala: komaj teden dni po otvoritvi bi potreboval novi Hotel Radin že tri sobe več, da bi lahko zadostil povpraševanju.

● PO VERIFIKACIJI SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV O DELITVI DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV ZA GRADBENIŠTVO IN INDUSTRIJO GRADBENEGA MATERIALA

Ni še vse opravljeno

Samoupravna sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala sta verificirana. Oba sporazuma sta tako po nekaj mesecih javne obravnave in obdelave dobila „zeleno luč“. Kljub temu da imajo gradbinci precejšnje izkušnje v samoupravnem sporazumevanju, saj so že leta 1969 podpisali prve sporazume – delo ni bilo lahko. Še posebno odgovorno nalogo je imela skupna komisija za pripravo sporazumov, ki je opravila delo za več kot 50.000 delavcev v 180 delovnih organizacijah.

Kljub temu da sta razprava in delo o sporazumu potekala več mesecev, je opaziti, da se nekatere delovne organizacije niso dovolj skrbno vključile v samoupravno sporazumevanje. Delavci so bili premalo obveščeni o teh pomembnih prizadevanjih in vse preveč se je v sporazumevanju odločevalo na ravneh strokovnih služb in delavskih svetov, premalo pa na zborih delovnih skupnosti. To pomanjkljivost bo potrebno upoštevati zdaj, ko sporazuma veljata in ko jima je treba najti najustreznejšo pot v življenje. Namen sporazumevanja namreč ni povišanje osebnih dohodkov, temveč kar najbolj smotna delitev dohodka kot osebnih dohodkov. Če bo to načelo uresničeno popolnoma in povsod, potem lahko govorimo o največjem uspehu in zrelosti samoupravljanja. Verifikacija namreč še ni rešila vseh problemov. Ko bodo delovne organizacije same „verificirale“ sporazum, ko bodo v delovnih organizacijah tudi svoje samoupravne akte prilagodili sporazumom, bomo lahko rekli, da je delo opravljeno.

Prepričani smo, da bodo delovne organizacije, ki so vključene v sindikat gradbenih delavcev, svoj sporazum čimprej dobro proučile in se začele ravnati po njem. To dokazuje tudi dejstvo, da ni bilo delovne organizacije, ki ne bi težko pričakovala verifikacije. To pa prav gotovo mnogo pomeni.

M. BRECL

TO SE LAHKO ZGODI SAMO PRI NAS!

Kako je naša birokracija izpeljala zadnje podražitev cigaret in drugega blaga »luksuznega značaja«

Minulo soboto smo v časopisih lahko prebrali, da so bila v zadnjem trenutku le usklajena medrepubliška stališča o financiranju federacije do konca letošnjega leta ter o regresih in premijah za kmetijstvo. Hkrati je bilo objavljeno, da se bodo v kratkem podražile cigarete in da bodo dražje tudi avtomobilske gume, fotoaparati, barvni televizorji, drago kamenje, kristalno steklo in podobni izdelki „luksuzne“ porabe.

V pričakovanju uradnega obvestila o datumu podražitve so trgovska podjetja „inkriminirano“ blago še naprej prodajala po starih cenah, dokler čez nekaj dni ni počilo kot strela z jasnega. Toda – pojdemo po vrsti!

Napoved o podražitvi je bila izrečena v petek, 1. oktobra zvečer, v časopisu pa objavljena naslednje jutro. Dne 4. X. je Zvezni sekretariat za finance z brzojavko št. 5-10785/1 obvestil republiške in pokrajinske sekretariate o sprememjenih stopnjah prometnega davka za promet z nekaterimi proizvodi oziroma o novih cenah cigaret. Domnevamo lahko, da so republiški sekretariati o tem takoj obvestili občinske skupščine. Le-te so naslednjega dne, t. j. 5. oktobra, dopoldne po kurirjih dostavile podrobnejša obvestila trgovskim podjetjem. Povzemamo bistveno vsebino enega takih obvestil:

„Davčna uprava skupščine občine... obvešča vse prizadete delovne organizacije o spremembi zakona o stopnjah prometnega davka in odloka o povišanju cen cigaret. Oba predpisa sta objavljena v Uradnem listu SFRJ št. 44/71 z dne 2. 10. 1971, KI BO V KRATKEM IZŠEL... Vsi davčni zavezanci so od 1. 10. 1971 dalje dolžni obračunati in plačevati prometni davek po novih, zvišanih stopnjah. Trgovinske organizacije so torej dolžne po knjigovodskem stanju na dan 1. 10. 1971 ugotoviti količine podražene blaga in ukrepati v smislu navodila. Če tega ne bi storile, je v smislu zakonskih določil... delovna organizacija za prekršek lahko kaznovana z denarno kaznijo do 30.000 din, odgovorna oseba pa s kaznijo od 1000 do 3000 din.“

NOV USTAVNI SPOR?

Na tem mestu se ne bi spuščali v obravnavo umestnosti ali neumestnosti zadnje podražitve, čeprav bi bilo utemeljeno vsaj vprašanje, ali v Jugoslaviji res ne premoremo človeka, ki ne bi znal izračunati „izkupička“ predzadnje podražitve cigaret in že takrat povedati, da le-ta ne bo zadostoval za financiranje vseh potreb, ki naj bi jih pokrila ta podražitev. Če bi se to zgodilo, bi se trgovska podjetja lahko izognila ponovni inventuri, ki najbrž ni zastoj

in katere stroškov ne plačuje državna administracija.

Bistvenega pomena pa je nekaj drugega: to, da je ravnanje jugoslovanske birokracije v navedenem primeru ustvarilo vtis o pravno neurejeni državi. Če bi namreč trgovska podjetja podražila blago na osnovi časopisnih napovedi, bi jih nedvomno „privila“ tržna inspekcija in izdala odločbe o zaplembi nezakonito pridobljenega dohodka. Ker pa so trgovska podjetja čakala na objavo ustreznega predpisa, so zdaj kaznovana za to, ker so se hotela držati zakonite poti. Razliko med prejšnjo in sedanjo ceno podra-

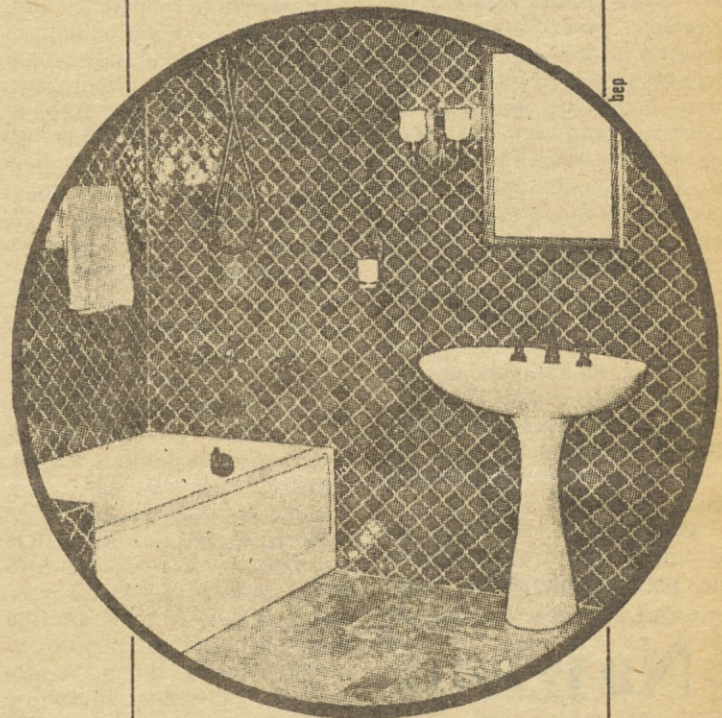
ženega blaga bomo namreč morala plačati iz lastnih sredstev, kajti kupcev cigaret, avtomobilskih gum, fotoaparatorov itd. pač ne morejo identificirati. Pri vsem tem pa je zanimivo, da do 6. oktobra, ko tole pišemo, še vedno ni izšel Uradni list SFRJ št. 44/71, ki nosi datum 2. X. 1971 in ki bo – po napovedi sodeč – izšel v kratkem!

Brez zakonite osnove pač ni mogoče izrekat kazenskih ukrepov, še manj pa jih uveljavljati z veljavnostjo za nazaj. Ni čudno torej, če prizadeta trgovska podjetja najvključijo ustavni spor.

—mG

Bogato izbrilo keramičnih ploščic in sanitarne keramike od kvalitetnih domačih in inozemskih proizvajalcev dobavljaja za vas

„GRAMEX“
Ljubljana, Kurilniška 10

OBIŠČITE NAS – SVETOVALI VAM BOMO!

dolžnosti na cestah I. in II. reda ali pretežno na cestah IV. reda.

Od dogovora pa ni odstopanj. Tudi pri zdravstvu ne, čeprav službe zdravstvenih domov opravljajo po nekaterih podatkih tudi polovico vseh svojih storitev na domu bolnikov. Toda ceste, ki peljejo do teh bolnikov, so vendarle zelo različne – od asfaltnih do kolovoznih!

Kaže pa razmisliti o stališčih delovnih organizacij veterinarskih zavodov. Njihova operativna dejavnost, kot so kurativa, preventiva, umetno osemenjevanje, kmetijsko-živinorejska pospeševalna služba, je možna

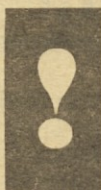
le na domu živinorejca, do tja pa vodijo v glavnem le ceste IV. reda, pravijo veterinarji. To specifičnost bi morala upoštevati verifikacijska komisija, ko bo potrjevala sporazum za dejavnost veterinarskih zavodov. V njem namreč predvidevajo nekoliko povišano nadomestilo za prevozi kilometer z lastnim vozilom do doma živinorejcev; za petino več, kot določa družbeni dogovor.

Računico na mizo. Veterinarski zavodi uporabljajo za svoje operativno delo na domu živinorejcev 340 zasebnih vozil in le 2 službena avtomobila. Ugo-

tovili so namreč, da je cenejši prevozni kilometer z zasebnim vozilom, za katerega danes priznavajo 1,20 ali 1,30 din, saj je cena kilometra s službenim avtom kar 2,60 din.

Veterinarski zavodi torej predlagajo, da se jim za prevoz na dom živinorejca prizna „beneficiran kilometer“. Njihova računica je taka. Če vsaj delno ne bo mogoče stimulirati prevozov z zasebnimi vozili po cestah IV. reda, tako pravijo, bo potrebno novih 8 milijonov din, da bi se lahko veterinarji vozili na dom živinorejcev s službenimi vozili.

S. G.

Nekaj dejstev.

Družbena dogovora o delitvi dohodka in osebnih dohodkov uveljavljata enotno povračilo za kilometer z zasebnim avtomobilom, in sicer 0,90 din. Ta normativ morajo spoštovati vsi samoupravni sporazumi o delitvi. Seveda je velika razlika, ali uporabljata lastno vozilo pri opravljanju službene

V OBJEKTIVU

Tekma s časom in točnostjo

V telegramih ne bi smelo biti napak, naslovnikom pa bi morali priti čimprej v roke. Če razumemo ta „moto“ telegrafskih služb PTT, je povsem razumljivo, da delavnik telegrafistk mineva v nenehni tekmi s časom in točnostjo. Izid te večne tekme, ki ga v PTT izražajo s pojmom „kvaliteta manipulativnih storitev“, seveda ni odvisen samo od prirojene spretnosti in pridnosti telegrafistk, temveč tudi od delovne obremenitve, saj tudi v telegrafiji šele vaja dela mojstra.

Z namenom, da bi preverjali znanje in spretnost telegrafistk, s tem pa tudi kvaliteto dela telegrafskih služb, Združeno podjetje za PTT promet Ljubljana že od leta 1963 dalje prireja vsako leto republiško tekmovanje tele-

grafistk. Udeležiti se jih smejo tiste telegrafistke iz vseh devetih slovenskih PTT podjetij, ki so na internih tekmovanjih po podjetjih dosegle rezultate, s katerimi se uvrščajo med mojstre svojega poklica, v vrhunski razred kvalitete – hitrosti in točnosti odpravljanja telegramov, napisanih v materinščini in še v različnih tujih jezikih. Vse tekmovalke, na letošnjem prvenstvu v Ljubljani jih je nastopilo 17, kajpak „predajajo“ enake telegrame, kvaliteto in hitrost njihovega dela pa ocenjujeta dva neusmiljena sodnika: tekmovalna komisija in stoparica. Od njunih ugotovitev je odvisno, katerih pet tekmovalk bo potem nastopilo še na zveznem tekmovanju telegrafistov JPTT.

M. G.

V skupinah po tri so letošnje udeležence republiškega tekmovanja telegrafistk PTT sedele za telefone, ki so jih nalašč zanje postavili v sejno dvorano Združenega podjetja za PTT promet v Ljubljani. Naš posnetek je nastal med petminutnim ogrevanjem prstov.

Ko je tekmovalna komisija pregledala vse zvitke z „odposlanimi“ telegrami, je ugotovila, da je že šestič postal republiška prvakinja Marija Osterman iz Ljubljane. Na zveznem tekmovanju v Krapinskih Toplicah pa bodo nastopile še Marija Jovičič iz Maribora, Jelka Pevec iz Ljubljane, Jelka Komanič iz Maribora in Erika Mihelčič iz Ljubljane.

Enotnost kulturnega prostora

I. konferenca Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije je za predsednika ponovno izvolila Iva Tavčarja

V skopih besedah opisati potek dvodnevnega zasedanja I. konference Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije, ki je bila pretekli teden v Celju, je tvegana reč. A tvegati je treba. Poiskati glavne miselne in vsaj nekatere akcijske razsežnosti tega dogovora kulturnih delavcev. Povejmo torej, kaj je bilo na tem dogovoru prevladujoče, bodisi kot skupno spoznanje, bodisi kot skupen pogovor za kulturno akcijo.

Prevladujoča misel, iz katere so izhajali ali se k njej vračali domala vsi, ki so spregovorili s celjske tribune, je gotovo v njihovi zavzetosti za enotnost slovenskega kulturnega prostora, ki ne sme poznati niti regionalnih niti republiške ali državne meje.

Bodimo kar se da konkretni. Konferenci je bila predložena informacija o kulturni dejavnosti Slovencev, ki žive izven meje SRS, zamejcev, Slovencev, ki bivajo v drugih naših republikah, naših delavcev v tujini. Ta dokument kot prvi podrobnejši prikaz stanja je ocenjen kot dobra osnova za boljše poznavanje, povezovanje in medsebojno sodelovanje. Na konferenci so bile že podane nekatere konkretne pobude, naj omenim samo željo Korošcev, da bi ljubljanski TV oddajnik segel tudi v njihove domove, ali pobuda, da bi v Sloveniji koordinirali kulturno akcijo in združevali sredstva za kulturno življenje naših delavcev na tujem.

Predstavnica kulturnega življenja Slovencev na Reki pa se je zavzela, da bi po vzgledu Gorjenja iz Velenja tudi druga zastopstva slovenskih podjetij na Reki bolj prislusnila gnotnim problemom kulturnega življenja tamkajšnjih Slovencev.

Druga razsežnost težnje po enotnem kulturnem prostoru ne presega republiških meja.

Čeravno se o denarju za kulturo na tej konferenci ni mnogo govorilo, kar kaže, da so v letošnjem letu le bili storjeni pomembni koraki v tem pogledu, pa je bila vseeno neštetokrat poudarjena misel o nedopustnem ohranjanju izredno velikih razlik v pogojih za kulturno življenje glede na ekonomsko razvitost posameznih slovenskih regij. Za dosedanja vlaganja v kulturo so značilne velike razlike, saj so bogata območja lahko kulturi namenjala štirikrat več sredstev na občana kot nerazvita območja. Enotna startna osnova glede sredstev, s katerimi razpolagajo temeljne kulturne skupnosti, ne bo mogla odpraviti zaostankov. Kako bi ta območja hitreje dohitevala razvitejša, bi torej bilo potrebno opredeliti v srednjeročnem načrtu razvoja Slovenije.

Tudi akcijske razsežnosti dogovora celjske konference ne gre prezreti. V njih se morda najbolj zrcali vse tisto, za kar se danes kulturno-prosvetne organizacije in njihova vodstva čutijo soodgovorni.

Predvsem je konferenca z zadovoljstvom sprejela pobudo za družbeni dogovor o organizirani kulturni akciji na Slovenskem, saj je za rezultate take akcije ta organizacija kot specifična kulturna organizacija, ki naj uredi in uskladi kulturne interese občanov, morda najbolj zainteresirana. Razprava pa je nakazovala tudi konkretne smerokaze za akcijo. Omenimo lahko samo nekaj tega, bolj za ilustracijo kot pa z namenom podati tudi o konkretnih dogovorih konference celovito sliko.

Z veliko prizadetostjo in ogorčenjem je konferenca obravnavala predvidene spremembe v učnih programih za osnovne in srednje šole, ki jih je pripravil Zavod za šolstvo SRS in ki pomenijo izrivanje glasbene, likovne in sploh estetske vzgoje iz učnih programov oziroma njihovo skrajno osiromašenje. Ugotavljali so, da to v sedanjih prostorih, kadrovskih

in materialnih pogojih pomeni, da se le deklarativno izrekamo za nekakšne fakultativne dejavnosti s področja kulturne vzgoje, ki naj bi jih na šolah razvili mimo rednega pouka. Tisto, na čemer bomo lahko gradili naš jutrišnji kulturni razvoj, je mladina, so ugotavljali, stopnjo njene kulturne vzgojenosti pa si ne prizadevamo dvigniti, ji celo jemljemo to, kar smo ji nudili do danes. Zlasti je v tem pogledu zanemarjena in kulturno nesposobljena mladina med 14. in 18. letom, ne glede na to, ali je to delavska ali šolska mladina.

Na konferenci so se zavzeli še za mnoge druge konkretne predloge. Prostor nam dopušča, da omenimo le še dva. Prvi je ta, da bi v delovnih organizacijah zasnovali odbore ali komisije, v večjih kolektivih pa zaposlili strokovne delavce, ki bi skrbeli za prosti čas delavcev, za njihov kulturni in telesni razvoj. Tak predlog je bil namreč

že podan v študiji o prostem času, ki jo je naredil Gregor Kocjan ob raziskavi centra za raziskovanje javnega mnenja pri Republiškem svetu ZSS. Drugi predlog je podan kot iniciativa, da se prouči primernejša oblika soodločanja javnosti pri oblikovanju programskih nalog tako pomembnega in razširjenega medija, kot sta radio in televizija.

Ob koncu naj zapišem še misel, ki so jo na konferenci tudi mnogi ponovili. Delo je bilo po V. kongresu ZKPO Slovenije dobro zastavljeno, na njem sprejete programske smernice so se začele uresničevati. Zahvala za to gre tudi dosedanjemu vodstvu ZKPO Slovenije. A v bodoče bo pomembno zlasti to, da bomo zabeležili čim več uspešnih kulturnih akcij in, kot je dejal nekdo — da bodo v vodstva bolj kot doslej prihajali tudi mlajši, „kajti štafeto palico bo treba slej ko prej nekemu predati.“ S. G.

Ponujeno sprejeto

● RO sindikata delavcev industrije in rudarstva pokrovitelj uprizoritve drame »Snaha« v SLG Celje

Republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije je v teh dneh prejel pismo z dokaj nenavadno vsebino. V njem ga SLG Celje seznanja, da za konec oktobra pripravlja premiero drame angleškega dramatika D. H. Lawrencea „Snaha“, v kateri avtor obravnava in opisuje življenje rudarjev v premogovnikih. S tem delom je ta velik angleški dramatik ustvaril čudovito fresko življenja rudarjev, orisal njihov trpki vsakdan, ki ga kljub tegobam prepleta zdrav humor in človeška solidarnost, ki sta daleč nad predsodki in moralo družbe. Prav zavoljo teh značilnosti „Snaha“ je Svet SLG Celje sklenil to predstavo posvetiti in nameniti vsem slovenskim rudarjem. V pismu republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva piše ravnatelj SLG Celje Bojan Stih, da bi celjsko gledališče želelo odigrati „Snaha“ v vseh rudarskih središčih ter se tako vključiti v kulturno akcijo, kakršno spodbuja dokument Zveze sindikatov in SZDL.

Od tod tudi predlog SLG Celje, naj bi pokroviteljstvo nad predstavo sprejel RO sindikata delavcev industrije in rudarstva. Pri tem pa SLG Celje ne prosi za nikakršna finančna sredstva, temveč naj bi pokroviteljstvo pomenilo samo obliko moralno-politične pomoči v kulturni akciji, ki naj bi povežala njihovo gledališče z rudarskimi središči.

Republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije je ponujeno sprejel brez pridržka. Se več, člani odbora so bili ob tem predlogu SLG Celje izredno počaščeni. Obenem pa predsedstvo odbora toplo pozdravlja pobudo celjskih gledališčnikov, ki pomeni samosvoje in zato toliko bolj dragoceno prizadevanje, da bi profesionalno gledališko kulturo tesneje prepletli z ljudskim interesom do kulture in umetnosti.

nn

Narava dela go svoje!

RICHARD WILLFORT :

ZDRAVILNE RASTLINE IN NJIH UPORABA

● najobsežnejša evropska knjiga o ljudskem zdravilstvu!

NAROČILNICA DE 1-4

Nepreklicno naročam knjigo: ZDRAVILNE RASTLINE IN NJIH UPORABA, celo platno 120 din. Plačam takoj — v največ 4 zaporednih mesečnih obrokih (neustrezno prebrtajte). Izpolnjeno naročilnico pošljite v kuverti na naslov: Založba Obzorja Maribor, Partizanska 5

Priimek in imo. _____

Kraj, ulica: _____

Pošta: _____

Zaposlen pri: _____

Datum: _____

Podpis: _____

KOLEKTIVI ZDRUŽUJEJO SVOJA SREDSTVA ZA SPLOŠNE DRUŽBENE POTREBE V ZASAVJU

Razumevanje

Že nekaj let združujejo na širšem zasavskem območju denar za skupne namene. Razen samoprispevka za gradnjo novih in popravilo starih šolskih poslopj so financirajo tudi potrebe narodne obrambe. Prav zdaj pa poteka akcija za združevanje dela prispevka delovnih skupnosti za poživitev nekaterih gospodarskih zmogljivosti in za izgradnjo novega športnega središča.

Doslej je že precej delovnih kolektivov sprejelo samoupravni dogovor, da bodo izdajali en odstotek od bruto osebnih dohodkov za te namene. Hrastniški delovni kolektivi so z razumevanjem podprli tudi občinsko zvezo združenj borcev NOV, ki je ustanovila poseben sklad za preventivno zdravljenje nekdanjih udeležencev NOV. Večina delovnih kolektivov se je odločila, da bodo vsako leto vplačali v ta

BRESTI
POHIŠTVO

sklad po 10 din na zaposlenega. Precej jih je, ki so letos že tudi dali prve prispevke in tako je 50 nekdanjih borcev s pomočjo kolektivov že odšlo na preventivno in klimatsko zdravljenje v Bohinj, Portorož in v Cateške Toplice.

V Hrastniku bodo vsako leto zbrali za te namene okrog 60.000 dinarjev, prav to pa bo omogočilo, da bodo sistematično skrbeli za boljše zdravje številnih nekdanjih borcev NOV.

Povedati moramo še, da nekaj večjih hrastniških podjetij še posebej vsako leto izdvoji iz ostanka dohodka sredstva za preventivno zdravljenje svojih zaposlenih. Ob posebnem skladu, ki ga je za svoje člane ustanovila občinska Zveza združenj borcev NOV, lahko računamo, da bo odslej v tej revidirani občini število delavcev, ki bodo odhajali na preventivno zdravljenje, znatno večje.

-m-

OSEBNI DOHODKI ZDRAVSTVENIH DELAVCEV V MARIBORU

Razlike in nezadovoljstvo

Mariborski zdravstveni delavci so bili letos precej nezadovoljni s svojimi osebnimi dohodki. To velja tako za zdravstveni dom kot tudi za največjo zdravstveno ustanovo v severni Sloveniji — mariborsko bolnišnico. Svoje nezadovoljstvo so delavci bolnišnice pokazali tudi s prekinitvijo dela ob začetku letošnjega leta, delavci v zdravstvenem domu pa so se razburjali na številnih sestankih samoupravnih organov. Da bi zvedeli, kakšni so dejanski osebni dohodki mariborskih zdravstvenih delavcev, smo se obrnili na vodstvi teh dveh največjih mariborskih zdravstvenih ustanov.

V zdravstvenem domu so zadnjič povišali osebne dohodke septembra lani. Povprečni osebni dohodek na zaposlenega znaša v tej ustanovi okrog 1.450 dinarjev mesečno. Če k temu prištejemo še sredstva, ki jih porabijo za honorarje in nadurno delo — okrog 80 % sredstev za ta namen dobijo zdravniki — je mesečni povprečni dohodek okrog 1.660 dinarjev. Povprečje je seveda zelo varljivo, saj ne izraža dejanskih osebnih dohodkov posameznih kategorij zaposlenih. V ilustracijo naj navedem, da znaša osebni dohodek zdravnika splošne prakse v zdravstvenem domu Maribor povprečno

okrog 2.480 dinarjev, povprečje srednje medicinske sestre je 1.365 dinarjev, povprečje nekvalificiranega delavca pa 812 dinarjev na mesec. Zdravniki specialisti in vodje oddelkov dosega do 3.500 dinarjev mesečnega osebnega dohodka. To so seveda osebni dohodki brez nadur in honorarjev. Pa tudi če prištejemo nadure in honorarje, so osebni dohodki zaposlenih v zdravstvenem domu Maribor slabi, zlasti, če jih primerjamo z istovrstnimi zdravstvenimi ustanovami na tem območju in tudi v Sloveniji, še bolj pa, če jih primerjamo z ostalimi družbenimi službami in gospodarstvom.

V mariborski splošni bolnišnici so trenutno povprečni osebni dohodki zaposlenih precej višji, kot v zdravstvenem domu. Povedati pa je treba, da so v tej ustanovi zvišali osebne dohodke 1. avgusta letos. Sedaj znaša povprečni mesečni osebni dohodek zaposlenega v bolnišnici 1.584 dinarjev, do avgusta pa je znašal 1.324 dinarjev. Ob tem povprečju moramo upoštevati, da je kvalifikacijska struktura zaposlenih v bolnišnici slabša, kot je v zdravstvenem domu, saj imajo v bolnišnici zaposlenih veliko več nekvalificiranih delavcev. Več prikaže primerjava osebnih dohodkov posameznih kategorij zdravstvenih delavcev v bolniš-

nici in v zdravstvenem domu. Srednja in višja medicinska sestra zasluži v bolnišnici mesečno v povprečju 140 dinarjev več kot v zdravstvenem domu, zdravnik splošne prakse 200 dinarjev več, zdravnik specialist pa celo 420 dinarjev več v bolnišnici kot v zdravstvenem domu.

Vprašanje osebnih dohodkov, ki razburja zaposlene v

obeh največjih mariborskih zdravstvenih ustanovah, ki imata skupaj zaposlenih 2.500 delavcev, bo po vsej verjetnosti rešeno šele s izvajanjem samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov. V Mariboru upajo, da bodo samoupravni sporazumi pomagali razrešiti tudi probleme fluktuacije kadra.

D. P.

Spodbuda za znanost

Dosedanji zakon o slovenski akademiji znanosti in umetnosti je bil sprejet, ko se je raziskovalna dejavnost pri nas šele začela razvijati in organizirati, da bi ustrezala potrebam gospodarskega in družbenega razvoja. Od takrat pa so se zmogljivosti mreže raziskovalnih organizacij bistveno povečale.

Z novim zakonom o raziskovalni dejavnosti naj bi uzakonili novo organizacijo raziskovalcev v republiki na samoupravni podlagi. V takih okoliščinah je dobila SAZU novo vlogo: združuje najzaslužnejše znanstvenike in umetnike, hkrati pa je pomembna znanstvena institucija. Razen tega sodeluje pri oblikovanju politike znanstvenega delovanja in pri reševanju temeljnih vprašanj znanstvene in umetniške dejavnosti.

Zakon si prizadeva razrešiti principe financiranja SAZU kot eno osnovnih vprašanj, pri čemer naj osnovni del sredstev zagotavlja proračun SR Slovenije. Poleg virov izrecno navaja, da dobiva SAZU iz republiškega proračuna sredstva tudi za opravljanje osnovnih znanstvenih nalog, za drugo znanstveno delo od skladov za financiranje znanstvenega in raziskovalnega dela, za določene raziskovalne naloge pa od naročnikov.

Na izletu

V nedeljo, dne 19. septembra 1971, je priredila osnovna organizacija sindikata delavcev in učencev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih v občini Maribor, svoj prvi izlet v Logarsko dolino. Za udeležence izleta, pretežno mlajše delavce in delavce, je bil to zelo pomemben dan. Mnogi iz številnih delavnic, raztresenih po Mariboru in okolici, se do tega dne med seboj niso poznali, pa tudi kolektivni izlet, odkar so zapustili šolske klopi, je bil za njih novost.

Lep sončen dan in prijetna vožnja so kaj kmalu iz neznanca napravili pristen kolektiv. Z velikim zanimanjem so si ogledali znamenitosti „Antičnega parka“ v Šempetru v Savinjski dolini in lepote Logarske doline. K prijetnemu počutju na izletu pa je veliko pripomoglo tudi petje in ples v gostišču Frankolovo.

Ob povratku so polni nepozabnih vtisov izrazili zahvalo in obljubili, da bodo še bolj aktivno delali v organizaciji, ki jim omogoča, da so tudi oni deležni samoupravnih odnosov. M.SIMONIČ

SEMINAR ZA VODJE REKREACIJE

Konec minulega tedna je organizirala komisija za rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata ljubljanskega Litostroja dvodnevni seminar za svoje organizatorje rekreacije in športnega življenja. Seminar je bil na Soriški planini, v planinskem domu Litostroja.

Namen seminarja je bil, da bi organizatorji športnega življenja v Litostroju spoznali splošno problematiko na tem področju in pravičen pristop k organizaciji prostega časa zaposlenih.

Na seminarju so predavali znani profesorji z ljubljanske Visoke šole za telesno kulturo. Ker je bil program predavanj premišljeno izbran, tudi uspeh ni izostal.

„Nujno je, da tudi v naši delovni organizaciji vzpodbudimo športno dejavnost s primernimi propagandnimi akcijami ter učinkovitejšim in bolj strokovnim konkretnim delom vseh, ki že danes delajo v Litostroju na tem področju...“ nam je razlagal Milan Vidmar, predsednik komisije za rekreacijo pri sindikatu. „Prihodnje leto praznuje naš kolektiv 25-letnico svojega obstoja. Zato se že sedaj pripravljamo na organizacijo številnih prireditev, ki jih mislimo vključiti v naš program praznovanja. Predlagali smo tudi, da bi imenovali prihodnje leto „leto športne rekreacije“. Naj omenim le nekatere stvari, ki jih imamo v programu za leto 1972:

– Organizirali bomo množična tekmovanja kot na primer: „Vsi na smučič“, „Tabor litostroječanov“ ob sodelovanju planincev in tabornikov, „S kolesi v naravo“ itd.

– Poskrbeli bomo za tradicionalna in še dodatna tekmovanja naših zaposlenih;

– Sprejeli bomo petletni program izgradnje športnih objektov za šport in rekreacijo v Litostroju;

– Ponovno izvedli akcijo TRIM;

– Izdelali kriterije tekmovanja za najprizadenejšo sindikalno organizacijo v Litostroju;

– Organizirali bomo seminar za vodje športne rekreacije za vse referente v podružnicah, vodje sekcij in klubov ob prisotnosti predstavnikov sindikalnih organizacij;

– Proučili bomo možnosti za nastavev profesionalnega organizatorja športne rekreacije v Litostroju, itd. itd. ...“

Načrti litostrojskih sindikatov so torej na moč spodbudni. In, glede na že opravljeno delo, smo lahko skoraj prepričani v to, da bo „leto športne rekreacije“ v Litostroju bogato obrodilo. A. Ul.

Vedno prijetna rekreacija na planem

ZMAGOSLAVJE ŠPORTNIKOV TAM

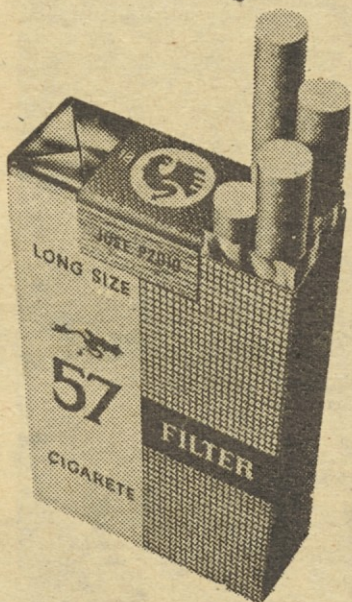
S podelitvijo pokalov, kolajn, diplom in spominskih zastavic v svečano okrašeni dvorani Tovarne avtomobilov in motorjev Maribor, so bile končane športne igre ob 25-letnici kolektiva TAM. Na tekmovanju so nastopili športniki 14 delovnih organizacij. Tekmovali so v nogometu, rokometu, streljanju, šahu, namiznem tenisu, odbojki, kegljanju in teku na 3000 metrov.

Največji uspeh so poželi pred-

stavniki Tovarne avtomobilov Maribor, ki jim je uspelo zmagati v prav vseh panogah in tako osvojiti vseh osem pokalov.

S to športno prireditvijo pa kljub velikim uspehom športniki Tovarne avtomobilov Maribor še niso končali proslavljanja 25-letnice obstoja kolektiva. Sredi oktobra bo namreč osrednja proslava z veliko paradom, na kateri bo sodelovalo več kot 150 športnikov.

J. RAIŠP

POSTOJNA

Pred dnevi je organiziral mariborski klub Gozdar iz Postojne svoje prvenstvo v balonarski tekmovalni ekipi. Nastopile so ljubljanske ekipe. Izmed številnih ekip, ki so tekmovali na turnirju BK „Sovič“, so osvojili prvo mesto delavci iz Bistrice.

E. P.

V okviru tradicionalnega prvenstva zborov HGP Kras Postojna je bilo te dni balonarsko tekmovalno prvenstvo. Na balonarskih motela Erazem je tekmovalo 19 športnikov. Najbolj prva med gostinci je bil Alojz Požar. V polfinalu so se uvrstili Vidrih, Požar, Kopal, Progar, Geršič in Perme, v finale pa Vidrih, Požar in Kopal. Prvo mesto je osvojil Franc Vidrih.

E. P.

MARIBOR

Športna tekmovanja v avtomobilov in motorjev Maribor so na dnevnem redu, vsa pa so posvečena 25-letnici kolektiva. V nogometnem tekmovanju je nastopilo kar 16 mlajših in 6 starejših ekip. Celotno tekmovanje je trajalo ves mesec september. Zmagovalci so bili pri mlajših obrat mehaniki – pred lakirno in pri starih obrat, pri starih obrat pa je zmagal obrat mehaniki – pred kontrolno obrat. V tekmovanju športnikov je nastopilo 13 ekip obrata I in 3 ekipe obrata II (V Boris Kidrič). Zmagovalci so postali ribiči TPP pred strojnimi obratom in v osrednjem obratu.

J. R.

LJUBLJANA

Prosvetno kulturni zbor ljubljanske skupščine je na svoji zadnji seji pod vodstvom Miroslava Poljanška sklenil, naj izvršni svet pripravi predlog o telesnokulturnih dejavnostih. Podprl je tudi predlog za izboljšanje razmer v šolski telesni vzgoji. Predlog za izdajo zakona o telesnokulturnih dejavnostih in o financiranju telesne kulture v SR Sloveniji je obrazložil predstavnik izvršnega sveta, dr. Ernest Petrič. Poudaril je pričakovano telesnovzgojnih delavcev, da se naposled tudi na področju sistematsko urejajo kot pomemben samostojni dejavnik naše družbene dejavnosti. Osnutek zakona bo pripravil izvršni svet do konca letošnjega leta.

POSEBNA UGODNOST!

AVTOMOBIL »ŠKODA«

še po stari ceni z dobavo takoj!

AVTOMOBIL »ŠKODA« STANDARD

Cena 24.750.— din

Informacije o nakupu in vsem ostalem v prodajnem oddelku »Volan« Ljubljana, Kersnikova 6, tel. 311-734. Rezervni deli in servisi zagotovljeni v servisu »Volan« Ljubljana, Savska c. 2, tel. 317-198 in Trbovlje, Savinjska 36, tel. 821-081.

volan ljubljana
kersnikova 6

V občini Velenje so zaključili letošnje tekmovanje v okviru delavskih športnih iger.

Sodelovalo je več kot 1200 športnikov, največ uspeha pa so imeli v skupni uvrstitvi športniki Rudnika lignita Velenje, Rudarskega šolskega centra Velenje in Tovarne usnja Šoštanj.

Te dni so v Velenju sklenili letošnja tekmovanja športnikov – članov delovnih kolektivov v okviru delavskih športnih iger 1971. Tekmovanje so letos razširili tako, da so v program vnesli 11 disciplin. Zato tudi ni slučaj, da je nastopilo na tekmovanjih rekordno število članov delovnih kolektivov, in sicer kar 1200, medtem ko jih je bilo lani 800. Tekmovanja v plavanju, atletiki, nogometu, veleslalomu, košarki, streljanju, šahu, namiznem tenisu, kegljanju, odbojki in rokometu so privabila na igrišča oziroma tekmovališča tudi številne gledalce, tako da se je nasploh povečalo zanimanje za šport in rekreacijo med delovnimi ljudmi, kar je še posebej spodbudno.

Komisija za šport in re-

kreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Velenje si prizadeva, da bi prihodnje leto zagotovila še večjo množičnost. Zavzema se, da bi v večjih delovnih organizacijah kot npr. v Tovarni gospodinske opreme Gorenje, v Rudniku lignita Velenje, v Termoelektrarni Šoštanj itd. organizirali delavske športne igre znotraj tovarn oziroma delovnih organizacij, na občinskih delavskih športnih igrah pa naj bi potem nastopila zmagovita moštva.

Prehodni pokal občinskega sindikalnega sveta Velenje za moštvenega zmagovalca so že tretjič zapored osvojili športniki Rudnika lignita Velenje, ki so imeli najbolj izenačene vrste. Drugo mesto je pripadlo tekmovalcem Rudarskega šolskega centra Velenje, tretje pa Tovarni usnja Šoštanj. Sicer pa so – upošteva se posamezne discipline – osvojili prva mesta športniki TGO Gorenje Velenje in Termoelektrarne Šoštanj (po 3) ter Rudnika lignita Velenje (2), po enkrat pa so bili zmagovalci ekipe Industrije plastike Polypex Šoštanj, Rudarskega

šolskega centra Velenje, Trgoveškega podjetja VINO Šmartno ob Paki in SGP Vegrad Velenje.

REZULTATI: plavanje (na delovnih organizacij) 1. Gorenje, 2. Rudnik, 3. Tovarna usnja Šoštanj; atletski troboj: 1. Termoelektrarna, 2. Rudnik, 3. Rudarski šolski center; nogomet (11 moštev): 1. Industrija plastike Polypex, 2. Tovarna usnja,

3. Rudnik; veleslalom (11 moških in 1 ženska ekipa): 1. Rudarski šolski center, 2. Tovarna usnja, 3. Industrija plastike Polypex; šah (10 moštev): 1. Rudnik, 2. Rudarski šolski center, 3. SGP Vegrad; namizni tenis – moški: (10 ekip) 1. Gorenje, 2. Rudnik, 3. Industrija plastike Polypex, ženske (3 ekipe): 1. VINO Šmartno po Paki, 2. Prosveta Velenje, 3. bolniška

delovna enota Topolšica; kegljanje (12 moških in 8 ženskih vrst) – moški: 1. Termoelektrarna, 2. Gorenje, 3. Rudnik, ženske: 1. SGP Vegrad, 2. Rudnik, 3. Industrija plastike Polypex; odbojka (9 moštev): 1. Gorenje, 2. ERA, 3. Rudnik, in rokomet (8 ekip): 1. Rudnik, 2. Gorenje, 3. Rudarski šolski center.

KONČNI VRSTNI RED: 1. Rudnik lignita Velenje (930 točk), 2. Rudarski šolski center Velenje (810), 3. Tovarna usnja Šoštanj (765), 4. Termoelektrarna Šoštanj, 5. Industrija plastike Polypex Šoštanj, 6. Tovarna gospodinske opreme Gorenje Velenje, 7. Komunalno obrtni center Velenje, 8. SGP Vegrad Velenje, 9. Trgovsko in proizvodno podjetje ERA Velenje, 10. Skupščina občine Velenje. (vs)

Vsakdanji prizor na igriščih celjskega Ingrada: včasih zares, včasih le za rekreacijo, toda igrišče za odbojko je velikokrat zasedeno. Ingradovci namreč zelo radi izkoriščajo svoje proste ure in teče že dolga leta po dobro premišljenem načrtu. Ne smemo se torej čuditi, da žanjejo športniki tega celjskega gradbenega podjetja tako lepe rezultate. Številnim dragocenim lovorikam so letos dodali športniki Ingrada še eno: na igrah gradbenecv Slovenije, ki so bile pred tedni v Ljubljani, so v skupni uvrstitvi znova osvojili prvo mesto.

TRI NOVE SKAKALNICE V ČRNI NA KOROŠKEM

Smučarski klub Črna na Koroškem se je lotil velikopotezne naloge: izgradnje treh novih smučarskih skakalnic. Ker je stara 60-metrška skakalnica že odslužila, se športni delavci marljivo trudijo, da bi že letos pričeli z izgradnjo treh novih skakalnic. Vse tri bi postavili tako, da bi imele skupni iztek. Po projektu inž. Lojzeta Jevše-

njaka iz Velenja naj bi zgradili v Črni 80-metrško skakalnico iz plastične mase in še eno manjšo – 25-metrško skakalnico. Potrebni načrti za skakalnice so že pripravljene. Predvidevajo, da bo večja skakalnica dopuščala brez tveganja polete do 85 metrov. Kolikor bodo uspeli zbrati dovolj denarnih sredstev, bo velika skakalnica izgotovljena že do

zimske sezone 1972/73. Trenutno razpolaga smučarski klub s 70 tisočaki, kar bo verjetno dovolj za zemeljska dela. Klub si prizadeva, da bi dobil ostala potrebna sredstva od delovnih organizacij, zlasti od Gozdnega gospodarstva, ki bo najbolj pomagalo pri gradnji objektov.

M. PECOVNIK

Vedno na zalogi bogata kolekcija damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. Na voljo so tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

Torej, v Modni hiši oblačila za ženo, moža, hčerko in sina!

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA – MARIBOR – OSIJEK

